

III.

**Projekt výstavby Národní technické knihovny jako uzlu
informační infrastruktury výzkumu a vývoje,
vzdělávání a veřejných informačních služeb
České republiky**

MŠMT ČR

červen 2000

Obsah

1. Úvod
- 1.1 Současný stav informační infrastruktury výzkumu a vývoje, vzdělávání a informačních služeb v ČR
- 1.2 Důvody zpracování projektu
- 1.3 Cíle projektu

2. Vybudování centrálního uzlu informační infrastruktury výzkumu a vývoje, vzdělávání a veřejných informačních služeb
- 2.1 Funkce Národní technické knihovny

3. Transformace Státní technické knihovny na Národní technickou knihovnu
- 3.1 Výchozí podmínky a důvody transformace
- 3.2 Způsoby transformace

4. Výstavba nové budovy
- 4.1 Umístění Národní technické knihovny
- 4.2 Kapacity
- 4.3 Principy provozu a technologie
- 4.4 Celkové náklady stavby
- 4.4.1 Rozložení celkových nákladů stavby do jednotlivých let
- 4.5 Provozní náklady Národní technické knihovny
- 4.6 Výnosy Národní technické knihovny
- 4.7 Časový plán výstavby a její přípravy

5. Organizační schéma Národní technické knihovny

Přílohy

1. Stručná historie Státní technické knihovny
2. Současný stav Státní technické knihovny
3. Současný stav knihoven pražských vysokých škol technických
4. Historie výstavby objektu Národní technické knihovny
5. Stavební program pro výstavbu nového objektu Národní technické knihovny v areálu vysokých škol technických v Praze 6 – Dejvicích
6. Formuláře informačního systému programového financování

1. Úvod

Na konci prvního desetiletí po zásadním politickém, společenském a ekonomickém přelomu v listopadu 1989 dochází v ČR k důležitým posunům v chápání významu informací a informačních technologií pro vývoj společnosti k prosperitě a demokracii. Pronikání informačních technologií do všech oblastí lidské činnosti v celosvětovém měřítku působí vytváření globální informační společnosti, ve které úspěch státu i jeho občana je dán stupněm možností využívání informací a mírou schopností tyto informace získat, analyzovat a využívat k růstu osobnosti i rozvoji státu.

Informační resp. znalostní společnost, jejímž charakteristickým znakem je prostorově a časově neomezený přístup k informacím a informačním zdrojům prostřednictvím propojených informačních a komunikačních technologií, vyžaduje nový přístup k řešení celé řady problémů. Efektivita využívání těchto možností a prostředků je podmíněna fungujícími vazbami mezi organizovanými (uspořádanými) primárními a referenčními zdroji informací a dat. Jednou z nových otázek je tudíž potřeba kvalitativně nového přístupu k řešení informační infrastruktury oblastí, které mají zásadní význam pro rozvoj a konkurenceschopnost ČR v globalizující se společnosti a které vyžadují koncepční systémový přístup.

1.1. Současný stav informační infrastruktury výzkumu a vývoje, vzdělávání a informačních služeb v ČR

V ČR se v první polovině 90. let začala budovat akademická síť CESNET začleněná do mezinárodního Internetu. Díky tomu dostala zejména akademická a sféra výzkumu a vývoje v ČR prostředky informačních technologií kvalitativně srovnatelné se světem s relativně minimálním zpožděním. Tempo budování informačních sítí a rozšiřování přístupu má však dosud nižší dynamiku než země EU nebo sousední země střední Evropy.

Přesto bylo dosaženo řady pozitivních skutečností, např.

- Stát počal účelově podporovat rozvoj informační infrastruktury v rámci několika rozvojových programů INFRA1, INFRA2, TEN-34, FRVŠ, CASLIN, RISK a pod. Česká republika byla zapojena do evropského projektu budování experimentální výzkumné sítě TEN-34 (Trans-European Network with speed at least 34 Mbps) i do nově formulovaného evropského projektu QUANTUM s cílem realizace sítě TEN-155 se základní přenosovou rychlostí 155 Mbps. V rámci INFRA bylo vybudováno několik center vysokorychlostních výpočtů na vysokých školách, Akademii věd ČR a ČHMÚ.
- Na internet jsou napojeny téměř všechny ústřední knihovny, státní vědecké knihovny, vysokoškolské knihovny a knihovny ústavů AV ČR, rozdílů jsou v úrovni komplexnosti automatizace.
- Státní technická knihovna se úspěšně realizovaným projektem Integrované virtuální knihovny INVIK výrazně přiblížila mezinárodní úrovni moderních knihovnických služeb a v r. 2000 – s podporou programu Informační zdroje pro výzkum a vývoj a ve spolupráci s několika vysokoškolskými a státními vědeckými knihovnami – zahajuje budování Virtuální polytechnické knihovny se Servisním centrem v STK. Příklad STK je inspirující a motivační pro další aktivity (např. projekt MEDVIK Národní lékařské knihovny).

Mnohé problémy však přetrvávají:

- Česká republika postrádá silné a koncentrované informační centrum výzkumu a vývoje.

- Nadresortní přístup k řešení problémů se těžko prosazuje. Dosud nedošlo ke konsensu při formulování vztahu státu ke knihovnictví.
- Žádoucí a užitečné formy spolupráce, které existující informační technologie umožňují a ve světě jsou úspěšně využívány, se dosud realizují obtížně.
- Nedostačující financování vede k postupné devalvaci knihovních fondů, zejména časopiseckých, a neumožňuje průběžné reagování na aktuální požadavky uživatelů knihoven.
- Chybí rovněž prostředky na meziknihovní, zejména mezinárodní služby, jejichž prostřednictvím lze získat přístup k informačním zdrojům v knihovně (nebo státě) jinak nedostupným.

V této situaci nabývá stěžejního významu vypracování strategického dokumentu **Státní informační politika – cesta k informační společnosti**, který byl schválen vládou usnesením č. 525 dne 31. května 1999. Na základě bodu III.3 zmíněného usnesení předložil ministr školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s ministrem kultury **Koncepci státní informační politiky ve vzdělávání**, přijatou vládou usnesením č. 351 dne 10. dubna 2000. Takřka souběžně s prací na Státní informační politice probíhaly velmi závažné diskuse o **národní politice výzkumu a vývoje ČR**, které vyústily v dokument stejného názvu, který vláda projednala a přijala svým usnesením č. 16 ze dne 5. ledna 2000. V části V.4 přijatého dokumentu je specifikována informační a technická infrastruktura výzkumu a vývoje jako podmínka moderní vědy a výzkumu.

Pro zemi ucházející se o přijetí do Evropské unie má klíčový význam rovněž politická iniciativa **Evropa, informační společnost pro všechny (eEurope)**, přijatá na zasedání Rady Evropy 23.-24. března 2000 v Lisabonu, která směřuje k stejným cílům jako státní informační politika ČR, je však mnohem širší co do témat a razantnější co do cílů a jejich termínů.

Zejména z pohledu iniciativy eEurope vyvstávají do popředí **nedostatky v ČR, plynoucí nejen z dosud neuspokojivé situace na poli internetové infrastruktury, počítačové gramotnosti, přístupu k informacím a informačním zdrojům veřejné správy, ale i problémy získávání, zpracování, organizace (pořádání) a zpřístupňování informací a informačních zdrojů prostřednictvím institucionálních uzlů, především knihoven a informačních center.**

Tyto instituce jsou schopny zajistit (jako součásti vertikálně i horizontálně strukturovaného systému propojeného komunikačními vazbami a kanály), **aby v prostředí vyspělých počítačových a komunikačních sítí, podporujících multimediální komunikaci bez prostředníka (end-to-end), byly hodnotné informační zdroje (dokumenty) přehledně uspořádány tak, aby nedocházelo ke ztrátám informací a poznatků (paměti) a aby uživatel měl k dispozici nejen síťové orientační nástroje, ale i primární zdroje v té formě, kterou potřebuje a o kterou požádá.**

1.2. Důvody zpracování projektu

Uvedené dokumenty víceméně rámuje tři oblasti (výzkum a vývoj, vzdělávání a veřejné informační služby), jejichž informační zabezpečení je předmětem předkládaného projektu, byť vymezeného úžeji vědními i praktickými obory technickými a s technikou souvisejícími na jedné straně a potřebami řízení výzkumu, vývoje a vysokého školství na straně druhé. Navrhovatel vychází z hlavních zásad uvedených dokumentů, z poznání naléhavých potřeb uživatelské veřejnosti a z rozsáhlých zkušeností z praktického zabezpečování informačních a knihovnických služeb v národním i mezinárodním měřítku.

Dalším důvodem zpracování a předložení projektu je **dlouhodobě neřešený a v současnosti na intenzitě nabývající problém umístění dvou významných ústředních knihoven ČR, Národní knihovny ČR a Státní technické knihovny, v jednom areálu pražského Klementina (k němuž má právo hospodaření NK ČR). Obě knihovny jsou tak prostorově i funkčně limitovány a navíc je znemožňována naléhavá rekonstrukce Klementina jako národní kulturní památky.** Po přidělení a přestavbě budovy deponitáře v Hostivaři přijala Rada Národní knihovny koncepci nepředpokládající výstavbu nové budovy NK ČR za předpokladu, že STK opustí Klementinum, aby mohlo být postupně modernizováno pro NK ČR. Jiná reálná varianta dalšího rozvoje NK ČR se nenabízí.

Projekt dále řeší prostorovou nouzi dvou významných technických vysokých škol v Praze – Českého vysokého učení technického a Vysoké školy chemicko-technologické, která brání zabezpečení jejich informačních potřeb na úrovni soudobých standardů.

1.3. Cíle projektu

Cílem projektu je položit základy k zásadnímu řešení způsobu zabezpečení informačních potřeb tří uvedených uživatelských oblastí prostřednictvím

- **vybudování centrálního uzlu informační infrastruktury výzkumu a vývoje, vzdělávání a veřejných informačních služeb především pro oblast techniky a s technikou souvisejících aplikovaných přírodních a společenských věd.**
- **transformace stávající Státní technické knihovny a stávajících knihoven VŠCHT a ČVUT do vhodné právní formy instituce Národní technické knihovny**
- **vytvoření nezbytných prostorových, provozních a technických podmínek realizace funkcí NTK výstavbou nové budovy.**

Uvedené cíle spolu úzce souvisejí a tvoří logický a technický celek. Pro přehlednost jsou v následujících kapitolách pojednány odděleně.

2. Vybudování centrálního uzlu informační infrastruktury výzkumu a vývoje, vzdělávání a veřejných informačních služeb

Potřeba posílit základní funkce infrastruktury, spočívající v koordinaci a koncentraci kapacit je hlavní motivací návrhu projektu ústředního uzlu informační infrastruktury pro uvedené oblasti, jejichž pojítkem je **zaměření na technické a s technikou související vědy. To umožňuje propojit zájmy a potřeby sféry výzkumu a vývoje, vzdělávání, podnikatelské a průmyslové sféry i další zainteresované veřejnosti bez jakékoli uživatelské újmy.**

Záměrem je:

- Vytvoření silného uzlu národní informační infrastruktury, který soustředí zdroje v rámci vymezených vědních oblastí, využije všechny potřebné a dostupné komunikační kanály a bude průřezově, v celostátním měřítku sloužit výzkumným, vývojovým, vzdělávacím institucím, ekonomickým subjektům i veřejnosti a současně vytvoří rozhraní k infrastrukturám zahraničním.
- Koncentrace knihovních fondů, nehmotných informačních zdrojů, špičkových informačních technologií spolu s vyspělým hardwarovým zázemím do instituce, umožňující uživatelsky komfortní a současně ekonomicky efektivní získávání, uchovávání a šíření technických informací

- Zabezpečení informačního a vědomostního zázemí a služeb pracovníkům výzkumu a vývoje v ČR, studentům bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů a akademickým pracovníkům jak pražských, tak dalších technických vysokých i středních škol v republice, státnímu aparátu, podnikatelským subjektům v oblasti technologií a veškeré technické veřejnosti.
- Zabezpečení specifických informačních potřeb státního aparátu vč. zpracování, zpřístupňování a archivace dokumentů o výsledcích VaV, jakož i výsledcích tvůrčí činnosti vysokých škol (zprávy, disertace a další šedá literatura¹).

2.1. Funkce Národní technické knihovny

Postavení STK jako vedoucí knihovny v prosazování moderních metod informační obsluhy uživatelů a s uvážením shody věcných priorit STK s cíli formulovanými v Národní politice výzkumu a vývoje, Státní informační politice i v Koncepci státní informační politiky ve vzdělávání, vedou k návrhu

zřídít Národní technickou knihovnu jako uzel informační infrastruktury výzkumu a vývoje, vzdělávání a veřejných informačních služeb formou transformace STK na nový právní subjekt v souvislosti s výstavbou nové budovy v Praze 6 – Dejvicích.

Dále – na základě dohody s ČVUT a VŠCHT – včlenit do NTK také ústřední knihovnu VŠCHT (součást veřejné vysoké školy VŠCHT) a knihovny ČVUT (součásti veřejné vysoké školy ČVUT) v rozsahu a formě stanovené dohodou upravenou podle budoucího právního statutu transformované STK. **Nová instituce bude zároveň plnit úkoly ústřední knihovny pro obě školy a současně zajišťovat integraci informačního zázemí obou škol do národní informační infrastruktury.**

Vzhledem ke značným rozdílům ve spektru studijních a vědních oborů ČVUT a VŠCHT, ve velikosti těchto škol, v jejich prostorovém rozmístění i struktuře a zaměření jejich knihoven (viz příloha č. 3) se předpokládá i rozdílný rozsah fondů, které budou do NTK začleněny, i rozdílný sortiment a rozsah poskytovaných služeb. Současně s fondy budou do společného systému začleněny informace o fondech (elektronické katalogy) všech tří knihoven, které budou v předstihu sladěny. Tyto otázky budou předmětem zvláštních smluv mezi NTK, ČVUT a VŠCHT.

Základními úkoly NTK budou:

- Budování a zpřístupňování ucelené a na základě dobré znalosti uživatelských potřeb (priorit výzkumu a vývoje, studijních programů, trendů v průmyslu a jejich odrazu v potřebách celoživotního vzdělávání) profilované sbírky informačních zdrojů s vysokým stupněm obecného využití
- Účelná koncentrace resp. centralizace nejdůležitějších a zejména nákladných dokumentů, především periodik, s cílem odstranění neodůvodněných duplicit při současném využití metod jejich rychlého a efektivního zpřístupňování uživatelům (vč. volného přístupu k fondům)
- Tvorba, využívání a zpřístupňování speciálních i průřezových databází sekundárních informací a vědeckotechnických dat

¹ Těžko dostupné dokumenty distribuované mimo běžný knižní trh – reporty, disertace, konferenční materiály, účelové publikace apod.

- Využívání, zpřístupňování a případně tvorba odvozených informací (souborů dat) o objektech a subjektech výzkumu a vývoje (projekty, pracoviště výzkumu a vývoje, výsledky výzkumu a vývoje, personální databáze významných odborníků, apod.)
- Zabezpečování studijních a výukových materiálů pro potřeby vysokých škol technických s využitím elektronických zdrojů, interaktivních metod studia a výuky i s využitím virtuální reality
- Soustředování zdrojů v rámci definovaných regionů příp. oborů (témat) formou centrálních i distribuovaných databází ve spolupráci s dalšími pracovišti informační a knihovní infrastruktury
- Rozvíjení programů Integrovaná virtuální knihovna (INVIK) a Virtuální polytechnická knihovna (VPK)² s cílem maximálního efektu pro uživatele při minimální námaze na jeho straně a minimálních nákladech na straně knihoven
- Zabezpečení kompletního sortimentu knihovních služeb (výpůjčních, kopírovacích, bibliografických, faktografických, referenčních, rešeršních), a to jak prezenčních v prostorách studoven s volným přístupem k fondům, tak diferencovaných absenčních
- Zabezpečování funkčních rozhraní k infrastrukturám zahraničním, a to jak k plným textům, tak ke službám “document delivery” (dodávání dokumentů) i k dalším formám mezinárodní meziknihovní spolupráce a meziknihovních služeb
- Budování národních konzervačních fondů speciálních druhů dokumentů z oblasti výzkumu a vývoje a vysokého školství a s nimi souvisejících databází – katalogů a bibliografií (disertace, reporty, výzkumné zprávy příp. další dokumenty nepodléhající povinnosti povinného výtisku, avšak důležité pro uvedené oblasti)
- Zajišťování funkcí Českého národního střediska ISSN, zastupování ČR v dalších mezinárodních organizacích a systémech souvisejících s výzkumem a vývojem a oblastí vysokoškolského vzdělávání
- Vývojová činnost v oboru síťových technologií ve spolupráci s vysokými školami a institucemi výzkumu a vývoje (vybudování laboratoře síťových technologií)
- Metodická a školicí činnost zaměřená jednak na odbornou knihovnickou a informační veřejnost, jednak na veřejnost uživatelskou (zejména na studenty)
- Publikační a vydavatelská činnost

² Oba programy jsou výrazem snahy o maximální využití moderních informačních technologií v celém spektru knihovnicko-informačních procesů. Kromě toho, že umožňují dodávání požadovaných dokumentů uživateli elektronickou cestou přímo na jeho pracovní stůl, sjednocují reálné informační fondy kooperujících knihoven do jedné “virtuální” knihovny a uživateli garantují službu bez ohledu na to, která z knihoven ji poskytne. Doprovodným efektem jsou multilicence pro přístup ke vzdáleným elektronickým zdrojům a koordinace tvorby fondů těchto knihoven a tím hospodárné využívání finančních zdrojů

3. Transformace Státní technické knihovny na Národní technickou knihovnu

3.1. Východiska a důvody transformace

Státní technická knihovna je v současnosti přímo řízenou organizací MŠMT zařazenou do skupiny náměstka pro vědu a vysoké školství, s příspěvkovým způsobem hospodaření a s posláním, které vymezuje článek 2 Statutu STK.³ Její současný stav je stručně popsán v příloze č. 2.

Ve smyslu svých základních úloh, v návaznosti na stoupající požadavky a zájmy uživatelské obce, s využitím moderních informačních technologií v maximální dostupné míře a s vědomím nutnosti sledovat a využívat soudobé světové trendy v oblasti knihovnictví a informační obsluhy tří stěžejních okruhů uživatelů – výzkum a vývoj, vzdělávání a odborná veřejnost - STK pracuje jako:

- ústřední knihovna ČR pro techniku a aplikované vědy s technikou související
- koordinační centrum systému knihoven a informačních pracovišť pro oblast techniky a aplikovaných věd s technikou souvisejících (jako Servisní centrum VPK – Virtuální polytechnické knihovny, slavnostně vyhlášené z iniciativy STK ve spolupráci s řadou zainteresovaných vysokoškolských a státních vědeckých knihoven 28. března 2000)
- jedna z pěti knihoven ČR (Národní knihovna ČR, Knihovna Akademie věd ČR, Moravská zemská knihovna, Státní vědecká knihovna Olomouc, STK) zajišťující pro ostatní knihovny oboru mezinárodní meziknihovní služby vč. dodávání dokumentů elektronickou cestou
- knihovna “poslední instance”, která buď hledaný dokument má, nebo jej opatří
- ústřední knihovna pro centrální zpracování a zpřístupňování disertačních prací

³ (1) Státní technická knihovna je ústřední odbornou knihovnou v působnosti ministerstva. Poskytuje knihovnické a informační služby právnickým a fyzickým osobám především ve vysokém školství, výzkumu a vývoji. Spolupracuje s knihovnami respektive informačními centry jednotlivých škol, fakult a výzkumných a vývojových pracovišť.

(2) Státní technická knihovna současně plní funkce veřejně přístupné vědeckotechnické knihovny, která vytváří a spravuje státem dotovaný fond domácí a zahraniční literatury, dalších informačních pramenů a zdrojů z oblasti techniky a aplikovaných přírodních a společenských věd s technikou souvisejících.

(3) Státní technická knihovna jako veřejně přístupná knihovna koordinuje svoji činnost s ostatními veřejnými vědeckými a odbornými knihovnami v zájmu účelného a hospodárného využití fondů a prostředků při optimálním zabezpečení služeb. Služby veřejnosti poskytuje podle zvláštního předpisu (zákon č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven, ve znění pozdějších předpisů). Zajišťuje mezinárodní meziknihovní služby. Je oprávněna provádět mezinárodní výměnu publikací podle pravidel IFLA (International Federation of Library Associations).

(4) Státní technická knihovna zabezpečuje funkci Českého národního střediska ISSN (International Standard Serial Numbering), je členem mezinárodních specializovaných institucí a účastní se činnosti mezinárodních systémů a programů.

(5) Státní technická knihovna řeší výzkumné a vývojové úkoly související s jejími funkcemi a s informatizací společnosti s podporou prostředků, které získá v příslušných účelových programech.

- vedoucí knihovna zabývající se elektronickými službami jak po technologické, tak po autorskoprávní stránce (INVIK, VPK, spolupráce s CE©UP⁴).

STK má za povinnost zabezpečování informačních zdrojů a služeb v oblasti vzdělávání (především vysokoškolského resp. terciárního a celoživotního), v oblasti informační podpory podnikatelské a průmyslové sféry, důležitou (i když nikoli rozhodující) roli zastává i v oblasti tzv. veřejných informačních služeb, a to v celostátním měřítku.

Je složkou informační infrastruktury výzkumu a vývoje ve smyslu Národní politiky výzkumu a vývoje a zajišťuje výzkumnou činnost v rozsahu vymezeném účastí v programech VaV a plněním výzkumného záměru. Má mezinárodní závazky a úkoly stanovené Statutem a členstvím v několika mezinárodních organizacích a systémech.

Dosavadní výsledky STK a její schopnosti progresivního rozvoje zejména v oblasti vývoje a využívání moderních informačních technologií, jakož i její dlouholetá historie první odborné technické knihovny Evropy (viz přílohu č. 1) dávají optimální předpoklady k přebudování STK na Národní technickou knihovnu. Stávající úkoly a rozvojové záměry knihovny tak budou i formálně podpořeny postavením instituce se specifickou rolí v rámci informační infrastruktury ČR.

Změna postavení (i název "Národní technická knihovna") umožní i realizaci archivačních a bibliografických funkcí pro speciální druhy dokumentů, produkovaných v prostředí VaV, vysokoškolského vzdělávání i v průmyslové sféře, které nejsou pokryty právními normami o povinných výtiscích, avšak jsou důležité z hlediska potřeb a historie uvedených oblastí.

Dalším důvodem transformace je i potřeba vytvořit podmínky pro spojení STK s knihovnami ČVUT a VŠCHT do funkčního celku, schopného plnit jak úkoly celostátní, tak funkce akademické knihovny obou škol.⁵

3.2. Způsoby transformace

Kromě funkčních, obsahových a prostorových předpokladů přetvoření stávající STK do podoby Národní technické knihovny plní též funkce ústřední knihovny dvou vysokých škol technických je třeba uvažovat o možných právních a správních formách její existence a hospodaření.

S ohledem na funkce NTK, její rozvoj a potřebu vyšší samostatnosti při uzavírání dohod a smluv, možnosti vícezdrojového financování a na druhé straně nutnosti/povinnosti vázání majetku (knihovních fondů) a garance (nikoli možnosti) státních dotací za předpokladu dobře vykonávané činnosti, je dosavadní příspěvkový způsob hospodaření málo vyhovující. Současně postavení přímo řízené organizace MŠMT staví instituci do pozice státní organizace s nepříjemným efektem spočívajícím v jejím omezování při jakékoli redukci státní správy.

Instituce podobného typu mají v zemích Evropské unie obvykle podobu veřejnoprávní instituce (ETH-B ve Švýcarsku, DTV v Dánsku, apod.). Vhodná obecná právní norma pro takovýto typ instituce v České republice zatím neexistuje. V úvahu přicházejí

- a. nový zákon o veřejných výzkumných institucích, připravovaný na základě usnesení vlády z 10.5.2000 č. 460/2000
- b. samostatný zákon o zřízení Národní technické knihovny.

⁴ Platforma uživatelů autorského práva ve střední a východní Evropě – program EC v letech 1997-1999, bude pokračovat v letech 2000-2001 jako CELIP (Platforma pro licencovaný přístup k informacím ve střední a východní Evropě).

⁵ Současný stav knihoven ČVUT a VŠCHT viz přílohu č. 3.

- c. resortem kultury připravovaný zákon o veřejnoprávních institucích v oblasti kultury resp. zákon o národních kulturních institucích

Varianta a) se jeví jako schůdná zejména z těchto důvodů:

- Zřízení NTK představuje řešení problémů naznačených v části V.4 Národní politiky výzkumu a vývoje⁶
- NTK lze zákonem zřídit jako ústřední uzel informační infrastruktury výzkumu a vývoje.

Varianta b) by umožnila nejpřesněji specifikovat postavení, povinnosti a úkoly NTK včetně úkolů vyplývajících z role ústřední knihovny ČVUT a VŠCHT.

Varianta c) se jeví jako méně vhodná především z důvodu resortní omezenosti na tzv. kulturní instituce i vzhledem k dosud ne zcela ujasněným pravidlům.

Další možností je ponechat dosavadní stav do doby dokončení výstavby nové budovy NTK a řešit její právní a hospodářskou pozici následně.

Uskutečnění transformace STK na právnickou osobu s výraznými “veřejnoprávními” rysy bude realizováno v souladu s platnými právními normami ve vhodné době tak, aby ve statutu transformované instituce bylo právně zakotveno její postavení jako ústřední knihovny ČVUT i ústřední knihovny VŠCHT. Zájmy obou škol, výzkumu a vývoje, státní správy i veřejnosti bude sladovat správní rada se zastoupením všech zmíněných složek. Všechny uvedené složky se budou rovněž podílet na nákladech na fondy a služby, na pracovníky i na ostatní provoz.

4. Výstavba nové budovy

Jak bylo uvedeno v kap. 1.2 je současné umístění STK v areálu pražského Klementina spolu s Národní knihovnou ČR (která má k němu právo hospodaření) již dlouhodobě nevyhovující. I když východní část Klementina byla pro potřeby bývalé Knihovny vysokých škol technických (předchůdkyně STK) rekonstruována v 30. letech způsobem, kterým se KVŠT stala ve své době velmi moderní knihovnou, jsou nyní prostorové i dispoziční rezervy STK zcela vyčerpány. STK se ocitá v prostorové tísní komplikující rozvoj sbírek, další modernizaci služeb i důslednou racionalizaci provozu a znemožňující naplnění předpokládaných úkolů NTK.

⁶ V části V.4 v odstavci 244 Národní politika V a V konstatuje:

“Stav v knihovnictví je nejhorší, silně negativně se zde projevuje řada problémů - od resortní izolace přes právní vakuum (zákon pochází z r. 1959) až po devalvaci knihovnických fondů při každoročním krácení prostředků. ČR již dávno zde nestačí udržet kontakt ani v klasické podobě, natož v elektronické (hybridní knihovny).”

V odstavci 247 se pak stanoví, že:

“Na úseku knihoven bude realizace politiky VaV koordinována s politikou vzdělávací a kulturní s cílem vytvořit Národní knihovnický systém tak, aby při optimálním využití disponibilních prostředků bylo zabráněno ztrátě kontinuity fondů a podpořeno pořizování finančně nákladných informačních zdrojů nezbytných pro VaV.”

V odstavci 248 je formulován další způsob podpory rozvoje informační infrastruktury:

“Ze zdrojů VaV bude podporováno využití moderních informačních technologií s cílem zlepšit evidenci nakupované zahraniční vědecké a odborné literatury (katalogy aj.) a usnadnit její dostupnost. Stát tyto činnosti nebude sám provozovat, ale bude finančně podporovat především takové aktivity, které poskytnou ucelené informace (za celý obor, odvětví atd.).”

Kromě obdobných problémů Národní knihovny ČR je současně třeba zásadním způsobem řešit prostorové problémy působící obtíže při zabezpečování informačních potřeb dvou významných technických vysokých škol – Českého vysokého učení technického v Praze a Vysoké školy chemicko-technologické v Praze (viz příloha č. 3).

Tato souhra okolností, tj.

- potřeba dalších prostor pro rozvoj STK
- potřeba uvolnění Klementina pro Národní knihovnu ČR
- potřeby ČVUT a VŠCHT
- potřeba vybudování ústředního uzlu informační infrastruktury pro VaV, vzdělávání a veřejné informační služby

jakož i možnost využití pozemků v areálu vysokých škol technických v Praze 6 – Dejvicích pro stavbu nové budovy, která svou polohou i potenciální prostorovou a funkční kapacitou je schopna výše uvedené nároky plně uspokojit, je schopna přizpůsobit režim využívání fondů a přístupu k dokumentům světovému trendu a současně umožňuje pořádání tvůrčích diskusí, seminářů a menších konferencí, vede k návrhu **spojit myšlenku vybudování informačního uzlu infrastruktury výzkumu a vývoje, vzdělávání a veřejných informačních služeb ČR a transformace STK na tento uzel s dlouhodobou (od r. 1963) ideou výstavby nové budovy STK⁷.**

4.1. Umístění Národní technické knihovny

Pro Národní technickou knihovnu není z hlediska nároků zejména na variabilitu uspořádání prostor, nosnost podlah, dopravní a docházkovou dostupnost pro uživatelskou veřejnost k dispozici vhodný objekt ve státním vlastnictví. Naopak je k dispozici pozemek v Praze 6 – Dejvicích, parc. č. 591/1 a 591/2, vymezený ulicemi Technickou, Thákurovou, Bechyňovou a Studentskou o celkové rozloze 11 737 m². Pozemek vlastní ČR, právo hospodaření má MŠMT.

Toto umístění má následující výhody:

- Dostatečná velikost pozemku, umožňující optimální řešení po stránce funkční i architektonicko-urbanistické
- Poloha v širším centru hl. města Prahy s výbornou dopravní dostupností (metro, tramvaj, autobusy, příměstská vlaková doprava)
- Pozemek je určen v územním plánu hl. m. Prahy pro daný účel
- V bezprostředním okolí je koncentrována významná uživatelská obec budoucí NTK (vysoké školy technické, ústavy Akademie věd ČR)

4.2. Kapacity

Novostavba, jejíž stavební program je uveden v příloze č. 5, je koncipována pro následující základní kapacity.

Navrhovaná kapacita respektuje moderní pojetí knihovnických služeb, které preferuje volný přístup uživatelů k nejvyužívanějším fondům, dostatek míst pro prezenční studium a flexibilní

⁷ Stručnou historii výstavby nové budovy podává příloha č. 4.

řešení umožňující bezproblémové změny uspořádání v případě potřeby. Propočet počtu studijních míst (ve studovnách a učebnách pro výuku moderním informačním technologiím) vychází z předpokládaného počtu uživatelů cca 40 tisíc. Poměr celkového počtu čtenářských míst k celkovému počtu čtenářů vychází na 1 : 20, vyjádřeno v procentech pak 5 %. (Ve vyspělých zemích je tento poměr doporučován v rozmezí 5 % až 20 %.)

Kapacita		jednotka množství	Počet jednotek
Knihovní fondy – volný výběr		svazek	500 000
Knihovní fondy – sklady		svazek	600 000
Knihovní fondy v novém objektu celkem		svazek	1 100 000
Knihovní fondy – rezerva ve skladu v novém objektu		svazek	600 000
Knihovní fondy – detašované depozitní sklady mimo nový objekt		svazek	750 000
Počet čtenářských míst ve studovnách a učebnách celkem		místo	2 000
Plochy a obestavěný prostor podle stavebního programu			
Plocha užitková čistá celkem	Puč	m2	26 800
Plocha užitková celkem	Pu	m2	35 300
Zastavěná plocha všech podlaží celkem	Zpp	m2	38 700
Obestavěný prostor celkem	OP	m3	155 000
Ukazatel společenského standardu zařízení Q = Puč/čtenář na čtenářské místo ve studovnách a volném výběru	Q	m2	5,92

4.3. Principy provozu a technologie

Provoz a technologie NTK budou založeny na zásadách maximálního uspokojení uživatelských potřeb, maximálního využití moderních informačních a komunikačních technologií a současně efektivního vynakládání zdrojů a prostředků.

Služby uživatelům předpokládají:

- komplexně automatizovaný systém knihovny
- volný přístup k aktuálním knihovním fondům
- bohatou nabídku elektronických informačních zdrojů (lokálních i síťových) a zprostředkování přístupu k informačním zdrojům mimo knihovnu (vč. zahraničních)
- dostatečný prostor pro prezenční studium
- relativně neomezený přístup k výpočetní a komunikační technice (omezení budou spočívat v zamezování případného zneužívání a nekorektních/nelegálních postupů)
- dostatečnou nabídku reprografických služeb (samoobslužných i laboratorních)
- kvalitní konzultační, referenční a jiné obdobné služby
- služby vzdáleným uživatelům (technologemi elektronického dodávání dokumentů)

Registrace uživatelů v automatizovaném systému bude respektovat stupeň využití elektronických osobních karet v ČR (dle programů státní informační politiky).

Registrace a autorizace vzdálených uživatelů pro dálkově poskytované služby knihovny bude využívat standardů pro elektronickou identifikaci (podpis) a zabezpečené přenosy dat.

V podmínkách maximální otevřenosti knihovny bude **kontrola uživatelů** zajištěna formou:

- elektromagnetických vstupních bran
- kamerovým dohledem
- osobním dohledem na exponovaných místech.

Předpokládá se celoroční provoz sedm dní v týdnu, 14 hodin denně (zhruba od 8,00 – 22.00 hod.). Pokud bude zaveden čtyřadvacetihodinový provoz, bude přístup uživatelů v nočních hodinách omezen na jednu studovnu, v hale služeb bude přístup k terminálům, ostatní služby budou uzavřeny. Bezpečnost bude zajištěna nájemní ostrahou.

Kontrola zaměstnanců bude založena na elektronických zaměstnaneckých kartách, umožňujících vícenásobné využití v personální, mzdové apod. agendě, stravování, k interním (služebním) účelům i ke kontrole vstupu do určených provozů podle stupně oprávnění.

Pohyb fondů v budově NTK ve skladech, mezi sklady a mezi sklady a půjčovnými místy vychází z toho, že nejvyužívanější knihovní jednotky budou uživatelům volně přístupny. Tím se podstatně sníží počet požadavků na výdej ze skladů oproti současnému stavu (ve stávající STK). Přeprava knihovních fondů uvnitř budovy NTK bude tudíž omezena na vertikální knižní výtahy a horizontální dopravu knižními vozíky (viz stavební program – část B7).

Pohyb fondů mezi budovou NTK a depozitáři, kde je umístěna nejméně požadovaná literatura, bude zajišťován nájemní dopravou. V zájmu optimalizace služeb jsou v depozitáři kopírovací stroje pro kopírování na místě, bez převážení předloh (s možností odeslání kopií elektronicky apod.).

Ochrana fondů (vazba, převazba, příp. konzervace a restaurování) fondů bude zajišťována dodavatelsky z důvodů efektivního vynakládání finančních prostředků.

Ze stejných ekonomických důvodů bude dodavatelsky zajišťován **úklid, ostraha objektu a doprava**, jakož i vyhrazené nebo speciální **opravy a údržba technických zařízení**.

Další údaje o technologii a provozu NTK jsou uvedeny ve **Stavebním programu** (příl. č. 5).

4.4. Celkové náklady stavby

Na základě rozsahu stavebního programu uvedeného v Příloze 5 a s uvážením složitosti a významu stavby byla propočtena její cena na 1,5 miliardy Kč (úroveň roku 2000). Jako zdroj financování se uvažuje státní rozpočet. Náklady jsou však tak vysoké, že je nelze hradit z rozpočtu kapitoly 333-Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy i při rozložení financování přípravy a realizace stavby do let 2001 až 2005. Navrhuje se proto vytvořit v zákonech o státním rozpočtu na dotčená léta prostor pro její financování nad rámec rozpočtu kapitoly 333.

Zabezpečení urbanistického, architektonického a dispozičně provozního řešení Národní technické knihovny vyžaduje realizovat architektonickou soutěž, kterou organizuje v současné době investor stavby Státní technická knihovna, a která je financována z rozpočtu kapitoly 333. Tyto náklady **nejsou** zahrnuty ve výše uvedených celkových nákladech stavby.

Významnou položkou nákladů přestěhování stávajících knihoven do nové budovy bude stěhování knihovního fondu. Podle zkušeností Národní knihovny lze náklady odhadnout na 10-13 mil. Kč, které budou rovněž uhrazeny z rozpočtu kapitoly 333.

4.4.1. Rozpis nákladů podle položek

Ukazatel	Hodnota v mil. Kč
Investiční náklady	
Náklady přípravy a zabezpečení výstavby	97,955
<i>z toho náklady projektové dokumentace</i>	70,485
Náklady stavební části stavby	949,000
Náklady na pořízení technologické části stavby	121,990
Náklady na pořízení strojů, zařízení a inventáře	104,570
Investiční náklady celkem	1 273,515
Neinvestiční náklady celkem	226,455
Celkové náklady	1 499,970

4.4.2. Rozložení celkových nákladů stavby do jednotlivých let

	2001	2002	2003	2004	2005	Celkem
Investiční náklady:	v mil. Kč					
Náklady přípravy a zabezpečení výstavby	2,860	4,330	7,250	7,250	5,780	27,470
Projektové práce	36,000	27,000			7,485	70,485
Stavební část		160,000	320,000	320,000	149,000	949,000
Technologická část					121,990	121,990
První vybavení					104,570	104,570
Investiční náklady celkem	38,860	191,330	327,250	327,250	388,825	1 273,515
Neinvestiční náklady celkem				15,425	211,030	226,455
Náklady celkem	38,860	191,330	327,250	342,675	599,855	1 499,970

4.5. Provozní náklady Národní technické knihovny

Celkové náklady NTK v prvním úplném roce provozu jsou odhadovány na **199 500 tis. Kč**. Při propočtu nákladů r. 2006 se vycházelo z cenové úrovně r. 2000 u všech položek, u nákladů na provoz budovy se vychází z fungování budovy tak, jak je popsána ve stavebním programu v příloze č. 5. Zároveň jsou respektovány regule finančního hospodaření organizace platné v roce 2000. Náklady jsou rozčleněny do čtyř obecných skupin:

- náklady na pracovníky, tj. mzdové náklady, zdravotní a sociální pojištění a FKSP,
- náklady na tvorbu a ochranu knihovního fondu představují náklady na akvizici knih, časopisů, databází a mezinárodní meziknihovní služby vč. elektronického dodávání dokumentů (DDS), vazbu periodik i digitalizaci vybraných tisků,
- náklady na budovu, kde největší položkou jsou odpisy budovy,
- ostatní provozní náklady.

Podrobnější členění nákladů uvádí následující tabulka:

Náklady	Odhad r. 2006 v tis. Kč	Poznámka
Náklady na pracovníky:	57 780	Nárůst na 244 úvazků ze současných 199,5 ⁸
MOON	42 740	Nárůst o 50 % zohledňuje vyšší kvalifikační strukturu ⁹
Odvody do fondů	15 040	Zdr. a soc. pojištění + přiděl do FKSP
Fondy a služby	54 800	Nárůst na 103 % ze současných 53 106 (součet výdajů STK, ČVUT a VŠCHT)
Náklady na budovu	67 600	Včetně nákladů na depozitní sklady
Odpisy	55 000	
Opravy a údržba	1 000	
Služby	11 600	
Ostatní provozní náklady	19 320	Např. opravy techn.zařízení, doprava, ostraha, pošta a telekomunikace, úklid, materiál atd.
Celkem	199 500	

4.6. Výnosy Národní technické knihovny

Odhad výnosů NTK v roce 2006 vychází rovněž z cenové úrovně roku 2000 a je konstruován tak, aby výnosy kryly předpokládané náklady. Předpokládá se výraznější zapojení prostředků určených na výzkum a vývoj pro podporu infrastruktury výzkumu a vývoje.

Současně se předpokládá, že NTK bude kromě celostátních funkcí a mezinárodních povinností plnit rovněž funkce ústřední knihovny ČVUT a VŠCHT. Obě školy se tak zúčastní na dotování provozu NTK minimálně podílem odpovídajícím jejich současným výdajům na zabezpečení knihovnických a informačních služeb.

Přehled o předpokládaných výnosech podává následující tabulka. Pokud NTK zůstane příspěvkovou organizací, bude výnosy z předpokládaných pronájmů garáží, knihkupectví a občerstvení vracet do státního rozpočtu.

Výnosy	Odhad pro r. 2006 v tis. Kč	Poznámka
Tržby ze služeb	5 500	Nárůst na 253 % ze současných 2170 tis. Kč (z toho STK 1800, ČVUT 120 a VŠCHT 250)
Příspěvek resp. dotace MŠMT	156 000	
z toho na VaV	78 000	
Dotace ČVUT a VŠCHT	35 000	
Nájem z pronajatých prostor	2 400	
Ostatní	600	
z toho dary	500	
Celkem	199 500	

⁸ 156 STK, 35 ČVUT, 8,5 VŠCHT

⁹ Z celkového počtu 244 pracovníků bude cca 177 (72,5 %) odborných, 21 administrativně správních a 46 provozně technických. Stavební řešení nové budovy NTK umožní větší zapojení osob s omezenou schopností pohybu a orientace (vozičkáři). Sekundární pracovní příležitosti u organizací zabezpečující občerstvení veřejnosti, střežení a úklid objektu, provoz parkovacích garáží představují celkem 48 dalších pracovníků.

Při posuzování výnosů NTK resp. výše dotace ze státního rozpočtu (příspěvku/dotace MŠMT) je třeba zvážit kvantitativní i kvalitativní rozdíly NTK oproti současné STK, alespoň v následujících základních ukazatelích (data za STK jsou z r. 1999):

Ukazatel	jednotka	STK v r. 1999	NTK v r. 2006	2006/1999 v %
fondy	svazek	1 111 252	1 850 000	166
volný výběr	svazek	91 412	500 000	547
studijní místa	místo	118	2000	1695
PC pro uživatele	kus	22	1000	4545
terminály OPAC	kus	10	100	1000
návštěvníci	osoba	270 000	900 000	333
plocha užitková	m ²	4 184 ¹⁰	35 232	842
počet pracovníků	osoba	156	244	156
výnosy	tis. Kč	80	199,5	249
příspěvek MŠMT	tis. Kč	76,67	156,4	203

Nárůst dotací ze státního rozpočtu je v poměru k nárůstu základních objemových a obslužných ukazatelů výrazně nižší. Pouze u ukazatele celkového počtu svazků NTK je vyšší, ovšem tento ukazatel nezahrnuje netištěné (tj. převážně elektronické) informační zdroje a dokumenty. Průměrný nárůst základních ukazatelů (tj. poměr hodnot roku 2006 k hodnotám roku 1999 v %) činí 1059 %, kdežto předpokládaný nárůst příspěvku (dotace) ze státního rozpočtu pouze 204 %.

Pokud budou do této kalkulace zahrnuta data stávajících knihoven ČVUT a VŠCHT, změní se příslušné hodnoty následovně

Ukazatel	jednotka	STK + ČVUT + VŠCHT v r. 1999	NTK v r. 2006	2006/1999 v %
fondy	svazek	1 668 316	1 850 000	111
volný výběr	svazek	182701	500 000	274
studijní místa	místo	755	2000	265
PC pro uživatele	kus	81	1000	1235
terminály OPAC	kus	10	100	1000
plocha užitková	m ²	11 138	35 232	316
počet pracovníků	osoba	199,5	244	122
příspěvek/dotace SR	tis. Kč	109,179	156,4	143

Nízký nárůst počtu svazků oproti r. 1999 je důsledkem jednak vyloučení zbytečných duplicit při sjednocování fondů STK, ČVUT a VŠCHT, jednak se předpokládá, že obě instituce si část fondů ponechají. Stejně je pravděpodobné, že zejména dislokované fakulty ČVUT nebudou rušit své fakultní knihovny, které se však zřejmě stanou součástí knihovního systému spolupracujícího s NTK.

Jednou ze zásadních kvalitativních změn oproti současnému stavu však bude

- **sjednocení fondu periodik jako nejdůležitějšího informačního zdroje z hlediska aktuálnosti informací a pohotovosti publikování**

¹⁰ Pouze plochy pronajaté od NK ČR, plochy depozitních skladů nezapočteny

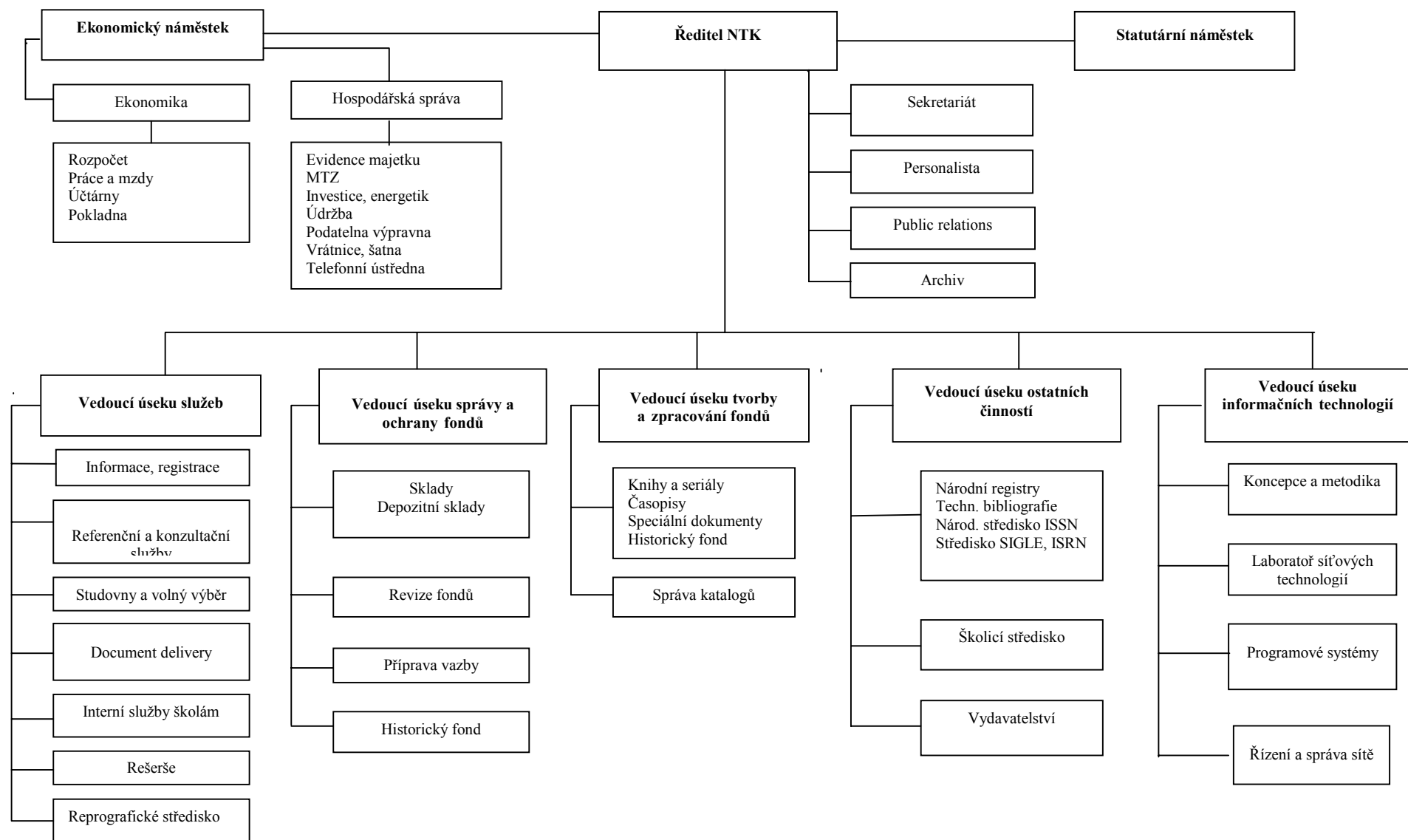
- vyloučení případných duplicit a důsledná racionální a ekonomicky efektivní akviziční politika
- zpřístupnění tohoto fondu na jenom místě, a to s volným přístupem a s možnostmi pohotového kopírování.

4.7. Časový plán výstavby a její přípravy

Akce	Termín
Veřejná architektonická soutěž	05/2000 – 01/2001
Výběrové řízení na inženýrskou organizaci a projektovou organizaci	10/2000 – 03/2001
Projekt pro územní řízení	04/2001 – 07/2001
Územní rozhodnutí	08/2001 – 09/2001
Projekt pro stavební řízení	09/2001 – 12/2001
Stavební povolení	01/2002
Výběrové řízení na zhotovitele	01/2002 – 05/2002
Zahájení stavby	06/2002
Dokončení stavby	03/2005
Předávací a převjímací řízení	06/2005
První vybavení stavby	09/2005 – 09/2005
Ověřovací provoz	08/2005 – 09/2005
Kolaudace	07/2005
Zahájení provozu	10/2005

Zkrácení doby výstavby na cca 18 až 24 měsíců je technicky proveditelné, je finančně výhodné a je podmíněno možnostmi státního rozpočtu v jednotlivých letech výstavby.

5. Organizační schéma Národní technické knihovny

Přílohy

1. Stručná historie Státní technické knihovny
2. Současný stav Státní technické knihovny
3. Současný stav knihoven pražských vysokých škol technických
4. Historie výstavby objektu Národní technické knihovny
5. Stavební program pro výstavbu nového objektu Národní technické knihovny v areálu vysokých škol technických v Praze 6 – Dejvicích
6. Formuláře informačního systému programového financování

Příloha č. 1

Stručná historie Státní technické knihovny

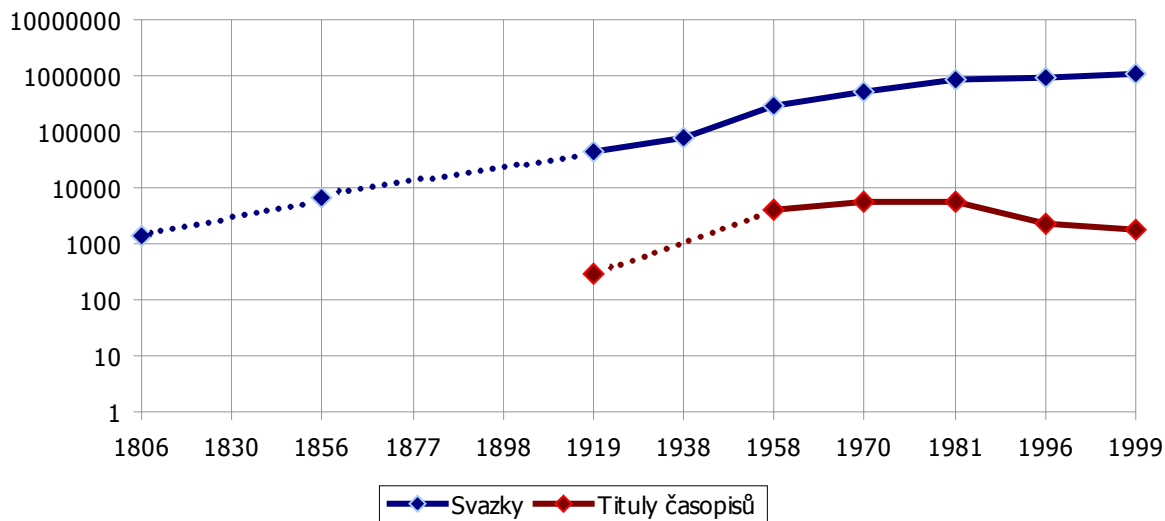
Ačkoliv počátky úsilí, jež vedlo v dalším období k založení technické knihovny, se datují již k roku 1705, za rok založení Státní technické knihovny je považován letopočet 1718. V roce 1717 dostávají komisaři českého sněmu císařský reskript, na jehož základě se české stavy rozhodly zřídit profesuru inženýrství. Dekretem z 9. listopadu 1717 byl Ch. J. Willenberg jmenován profesorem, současně se mu uděluje jednorázový příspěvek na "...*nákup knih, modelů a přístrojů*...". Tento dokument je považován za zakládací listinu Knihovny vysokých škol technických, z níž se později Státní technická knihovna vyvinula. Za hlavní milníky vývoje lze považovat následující události:

- 1705** Christian Josef Willenberg navrhuje císaři Leopoldu I. bezplatné vyučování mládeže v *ingenieurkunst* za doživotní profesuru s rentou
- 1717** Čeští stavové zřizují inženýrskou profesuru a přidělují 300 zlatých na "... *nákup knih, modelů a přístrojů*..."
- 1718** V lednu byla zahájena výuka a knihovna začala fungovat
- 1786** Knihovna umístěna v budově v Husově třídě č. 5, tam setrvává 149 let
- 1806** Zahajuje slavnostně výuku Královské české stavovské technické učiliště (Königliche böhmische ständische technische Lehranstalt zu Prag. Knihovna - rozšířená zakoupením pozůstalosti posledního profesora F. A. L. Hergeta - má 1440 svazků
- 1820** Návrh rozpočtu ředitele institutu Františka Josefa rytíře Gerstnera (neúspěšně) požaduje 2300 zl. na zařízení kabinetu pro stavitelství a na zakoupení knih a výkresů
- 1825** Instrukce Studijní dvorské komise vysokých škol v Rakousku zřizuje (či stvrzuje) dvojí podřízenost vedení knihovny: ve věcech odborných rektorovi a sněmu vysoké školy, ve věcech administrativních a finančních zemským orgánům císařství. Toto uspořádání platí v podstatě až do roku 1960
- 1831** První bibliotekář K. N. Balling; rozpočet na nákup knih 800 zl. na rok
- 1856** Knihovna má 3745 titulů ve 6729 svazcích
- 1863** "Organický statut" Polytechnického ústavu Království českého v Praze uvádí v §9, že "*Účelem knihovny ústavu jest, aby se stala co možná dokonalou sbírkou veškerých důležitějších spisů v celé technické literatuře*" a v §15 stanoví, že "*Zemský výbor jest oprávněn úředníky a sluhy pro knihovnu a musejní kancelář potřebné sám jmenovati a jim, vyhrazujíc sněmu schválení, plat ustanoviti*"
- 1866** Dotace na nákup knih 1600 zl. ročně; bibliotekáři (skriptorovi) přidělen sluha
- 1869** Polytechnický ústav rozdělen na českou a německou část, knihovna zůstává společná. Vypracován knihovní řád stanovící, že "*Vrchní řízení knihovny náleží zvláštnímu kuratoriu, které záleží ze dvou členů, volených od českého a německého sboru vždy na dva roky. ... Z těchto dvou členů ... úřaduje jeden celý rok jako bibliothekář, druhý jako jeho náměstek ... v druhém roce se vystřídají.*" Tento řád zůstal v platnosti s drobnými legislativními korekturami z první republiky až do konce druhé světové války
- 1870** První *tiskem rozmnožený* katalog knihovny sestavuje skriptor knihovny Josef Veselý
- 1874** Ministerstvo kultu a vyučování přejímá oba polytechnické ústavy od 1.1.1875 do státní správy, rovněž tak společnou knihovna
- 1878** Roční dotace na nákup knih a časopisů zvýšena na 4000 zl.

- 1879** Výnosem z 20. srpna přiznává ministerstvo kultu a vyučování oběma ústavům označení “vysoká škola technická”. Knihovna se mění na “Knihovnu c.k. vysokých škol technických v Praze”, tento název je užíván dalších 81 let (po r. 1918 bez c.k.)
- 1898** Nový tištěný katalog sestavuje skriptor Vojtěch Valenta. Uspořádán věcně do oddělení s abecedním jmenným a věcným rejstříkem. V roce 1905 doveden Dodatky k roku 1903.
- 1907** Knihovna c.k. vysokých škol technických a C.k. universitní knihovna mají společného skriptora Dr. Spiridona Wukadinoviče
- 1914** Bibliotekářem se stává Dr. Antonín Moucha, který knihovnu vede až do roku 1945
- 1919** Knihovna má 45 094 svazků a odebírá 295 titulů časopisů; 31 893 návštěvníci uskutečnili 46 766 výpůjček
- 1927** Knihovna má 56 468 svazků a odebírá 315 titulů časopisů; 46 521 návštěvník uskutečnil 159 088 výpůjček; výdaje: 29 600 Kč na knihy, 87 560 Kč na časopisy
- 1928** Knihovna má čtyři stálé zaměstnance
- 1932** Dokončen heslový katalog celého fondu v řeči české i německé
- 1933** Knihovna má 63 500 svazků a odebírá 407 titulů časopisů
- 1935** Konečně naplněny snahy o nové umístění knihovny: za 4,5 milionu Kč přebudováno podle návrhu arch. Machoně východní křídlo Klementina. Knihovna se z Husovy třídy stěhuje do sedmkrát větších prostor vybavených nejmodernější technikou: vnitřními telefony, potrubní poštou a bezhlučnými elektrickými dopravníky
- 1938** Knihovna má 75 238 svazků; 96 922 návštěvníků si vypůjčilo 172 000 svazků do čítáren a 9 800 svazků domů
- 1945** Knihovna je zpřístupněna nejširší veřejnosti. Ač je německá technika zrušena, zůstává až do r. 1960 název Knihovna vysokých škol technických
- 1946** Zřízeno Technické dokumentační středisko jako součást Knihovny vysokých škol technických
- 1953** Nový Statut Knihovny vysokých škol technických, první statut knihovny jako samostatné instituce nezávislé na vysokých školách
- 1958** Knihovna má asi 300 000 svazků a odebírá 4 100 titulů časopisů, roční přírůstek je asi 25 000 svazků
- 1959** Po vydání nového knihovnického zákona č. 53/1959 Sb. se KVŠT ujímá funkce ústřední knihovny sítě technických knihoven
- 1960** Knihovna přejmenována na Státní technickou knihovnu a podřízena Státnímu výboru pro rozvoj techniky; vazba na vysoké školy je zrušena. Tato podřízenost Státnímu výboru a jeho nástupcům zůstává až do roku 1990
- 1966** STK se stává součástí Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací (ÚVTEI)
- 1967** V STK se zahajují práce na prvních projektech automatizace dílčích informačních systémů
- 1974-81** Rozšiřují se reprografické laboratoře, probíhá výstavba depozitních skladů v Praze-Písnici (100.000 sv.) a ve Lhotě u Dolních Břežan (2 x 200.000 sv.). Výstavba kanceláří v podkroví Klementina
- 1981** Knihovna má 846 804 svazků (a 605 485 jednotek firemní literatury) a odebírá 5 545 titulů časopisů, roční přírůstek je 21 163 svazků; 145 040 návštěvníků si vypůjčilo 402 288 svazků
- 1982** V STK instalován terminál spojující knihovnu s počítačem Siemens v tehdejší Ústřední technické základně ÚVTEI. Služby se rozšiřují o strojové rešerše
- 1986** Knihovna získává první dva osobní počítače

- 1991** Knihovna je delimitována do resortu školství, mládeže a tělovýchovy, obnovuje se vazba na vysoké školy; redukce počtu pracovníků na 150, tj. o více než 10%
- 1992-96** Rekonstrukce areálu depozitních skladů a výstavba třetí skladové haly ve Lhotě u Dolních Břežan. Kapacita depozitářů se zvyšuje na 750 tis. svazků
- 1994** Elektronický katalog obsahující 80 000 záznamů (fond od r. 1978) zpřístupněn uvnitř STK
- 1995** Elektronický katalog zpřístupněn přes internet
- 1996** Knihovna zahajuje program INVIK STK (Integrální virtuální knihovna). Elektronický katalog má cca 117 000 záznamů Knihovna má 900 889 svazků (a 193 361 jednotek firemní literatury) a odebírá 2 267 titulů časopisů, roční přírůstek je 13 786 svazků; 101 391 návštěvník si vypůjčil 297 000 svazků.
- 1997** Zahájen testovací provoz elektronického dodávání dokumentů jako první služby INVIK. Otevřena počítačová / internetová studovna. Spuštěn provoz výpůjčního systému.
- 1999** STK v čele zavádění informačních technologií do knihovních služeb. Reorganizace provozu a služeb: m.j. zřízeno středisko konzultačních, referenčních a rešeršních služeb a školicí středisko. Knihovna má 1 111 252 svazků (a 443 073 jednotek spec. dokumentů) a odebírá 1 702 titulů časopisů, roční přírůstek je 17 194 svazků; 114 053 návštěvníci si vypůjčili 319 764 svazků, po internetu knihovnu navštívilo 165 725 návštěvníků.

Vývoj stavu fondu a odběru periodik STK 1806-1999

Příloha č. 2

Současný stav Státní technické knihovny

STK je přímo řízenou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, zřízenou po její delimitaci z resortu Ministerstva pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR zřizovací listinou čj. 12 170/91-3 ze dne 11. února 1991. Změnou zřizovací listiny ze dne 15.12.1994 byl její rozpočtový způsob hospodaření změněn na příspěvkový.

Statut STK z 29. června 1998 uznává postavení STK jako nástupnické organizace Knihovny vysokých škol technických, která se později, s názvem Státní technická knihovna, stala organizačním útvarem nyní již neexistujícího Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací.

V čl. 2 vymezuje Statut STK poslání a funkce knihovny jako ústřední odborné knihovny v působnosti MŠMT, která poskytuje knihovnické a informační služby právnickým a fyzickým osobám především ve vysokém školství, výzkumu a vývoji, spolupracuje s knihovnami respektive informačními centry jednotlivých škol, fakult a výzkumných a vývojových pracovišť. Současně Statut knihovně mj. ukládá plnit funkce veřejně přístupné vědeckotechnické knihovny, která vytváří a spravuje státem dotovaný fond domácí a zahraniční literatury, dalších informačních pramenů a zdrojů z oblasti techniky a aplikovaných přírodních a společenských věd s technikou souvisejících.

Široké spektrum funkcí a služeb je v základních rysech určeno v čl. 3 odst. 2 Statutu¹¹.

1. Základní charakteristiky STK

Kvantitativní charakteristiky objemů fondů a služeb v r. 1999 podává následující tabulka:

¹¹ (2) Hlavními úkoly a činnostmi STK jsou:

- a) Tvorba a ochrana fondů klasických a elektronických informačních zdrojů včetně podílu na uchování národního informačního bohatství.
- b) Ochrana historického jádra fondu a jeho zpřístupňování pro badatelské účely.
- c) Zpřístupňování informací a poznatků obsažených v informačních zdrojích ve fondu Státní technické knihovny respektive zpřístupňovaných Státní technickou knihovnou uživatelům tradičními metodami i s využitím moderních informačních technologií, a to jak v jejich prostorách, tak i prostřednictvím komunikačních technologií.
- d) Zabezpečení výpůjček prezenčních, absenčních a meziknihovních. Poskytování reprografických služeb a digitálních kopií pro osobní potřebu uživatelů v souladu s obecnými předpisy o autorském právu.¹¹
- e) Zprostředkování služeb v rámci existujících meziknihovních a mezinárodních knihovnických systémů (interlending and document supply).
- f) Zabezpečení funkcí vybraných mezinárodních informačních systémů pro potřeby uživatelů Státní technické knihovny; zabezpečení vybraných funkcí v těchto systémech.
- g) Poskytování rešeršních a referenčních služeb na základě dostupných klasických a elektronických informačních zdrojů (včetně Internetu), popř. ve vazbě na domácí a zahraniční databázová centra.
- h) Zajištění informačního servisu o výrobcích, materiálech, technologiích, výrobních programech a firmách na základě výběrového fondu firemní literatury.
- i) Tvorba referenčního metasystému o informačních zdrojích v České republice i v zahraničí a tvorba dokumentografických a referenčních bází dat.
- j) Zajišťování celostátní agendy uchovávání a zpřístupňování obhájených disertací a habilitačních prací. Vedení a zpřístupňování báze dat o těchto dokumentech.
- k) Zajišťování funkce koordinačního pracoviště Polytematického strukturovaného hesláře jako nástroje věcného popisu pro zpětné vyhledávání dokumentů.
- l) Zajišťování odborných činností přímo souvisejících s tvorbou a zpřístupňováním informačních fondů, příprava koncepčních materiálů a účast na tvorbě normativních materiálů pro knihovnicko-informační oblast. Poskytování metodické pomoci a poradenských služeb v oblasti technické literatury na vyžádání.
- m) Zajišťování komunikace s uživatelskou veřejností a činností souvisejících s prezentací fondů a služeb Státní technické knihovny. Vydávání účelových publikací v oblasti odborné působnosti STK.
- n) Řešení výzkumných a vývojových úkolů souvisejících s informačními systémy a s informačními fondy, jejich zpracováním a zpřístupňováním.

Název statistického ukazatele		
FONDY		
Stav primárních fondů k 31.12.1999	celkem	1 554 325
základní fond		1 111 252
knih a seriálů		736 469
vázaných časopisů		374 783
fond firemní literatury		128 670
fond norem		37 604
fond mikrografických medií		276 774
fond elektronických dokumentů		25
z toho volně přístupno	celkem	91 412
Přírůstek primárních fondů	celkem	17 194
základní fond		9 321
knih a seriálů		3 690
vázaných časopisů		5 631
jednotek firemní literatury		4 759
norem		3 102
fond mikrografických medií		10
fond elektronických dokumentů		2
Počet odebíraných titulů časopisů v r. 1999		1 702
Úbytek primárních fondů v r. 1999¹²	celkem	27 372
Počet využívanýchází dat (vč. CD-ROM)		48
SLUŽBY		
Výpůjčky z fondů knihovny	celkem	319 764
ze základního fondu vč. prodloužení		142 581
absenční osobní		113 099
MVS		11 512
MMVS		236
prezenční		25 236
z fondu firemní literatury		167 320
absenční osobní		823
formou cirkulace tematických řad		3 753
MMVS		0
prezenční		198
z fondu mikrografických medií		3 538
absenční osobní		40
MVS		7
prezenční		3 414
z fondu norem		5 859
výpůjčky elektronických dokumentů		466
Výpůjčky z fondů zahraničních knihoven		3 582
Reprografické služby		
Vyřízeno externích požadavků	celkem	37 070
Zhotoveno jednotek (vč. Interních)	celkem	301 243
xerokopii (stran)		277 277
zvětšenin (kusů)		2 138
kopií (souborů/stran) doručených elektronicky		21 828
Počet zpracovaných rešerší		237
Počet vydaných publikací		12

¹² Úbytek vzniká především vyřazováním neprofilové či zastaralé literatury po obsahové prověrce fondu, vyřazením dokumentů po uplynutí stanovené doby životnosti apod. Malou část tvoří ztráty způsobené uživateli, likvidované podle platných právních předpisů.

2. Fond STK se v současné době skládá převážně z klasických (tištěných) dokumentů, systematické budování fondu elektronických zdrojů bylo zahájeno v r. 1998 s tím, že v loňském roce byla zpracována Koncepce získávání a využívání elektronických informačních zdrojů v STK, které přesto, že tvoří zatím pouze asi necelých deset procent z celkového počtu světově produkovaných primárních informačních zdrojů, zauímají již velmi významné postavení¹³.

Tvorba fondu STK vychází z definovaného “Profilu knihovního fondu Státní technické knihovny”, který určuje tematickou, druhovou, jazykovou, geografickou i institucionální strukturu, včetně úplnosti a rozsahu doplňování jednotlivých informačních zdrojů a časového hlediska jejich získávání a vyřazování¹⁴. Základní členění fondu na knihy + seriály, časopisy a speciální dokumenty je dodržováno bez ohledu na nosiče, z hlediska služeb je fond dále členěn na dokumenty primární a sekundární (zejména báze dat, abstrakta, referátová periodika a bibliografie).

Přímý přístup uživatelů (volný výběr) je v současnosti omezen na poslední dva ročníky časopisů, příruční knihovnu všeobecné studovny a příruční knihovnu střediska konzultačních, rešeršních a referenčních služeb. Rozložení tohoto fondu ilustruje následující tabulka:

Volně přístupný fond celkem (v knihovních jednotkách)	91 412
knihy	3 704
tituly časopisů	1 532
z toho referátové	3
firemní literatura	47 210
z toho tituly časopisů	194
adresáře a veletržní katalogy	694
ostatní	46 322
normy	37 604
mikrografická media	0
elektronické dokumenty	1 362
z toho primární	25
sekundární (referenční)	18
přílohy (CD-ROM)	1 319

Ve studovnách je nyní volně přístupných cca 5 % z celkového počtu dokumentů STK, což je podíl naprosto neodpovídající moderním trendům v zajišťování přístupu k informačním zdrojům.

Ostatní fondy jsou uloženy ve skladech, z nichž jsou na základě objednávek dopravovány uživatelům k absenčním či prezenčním výpůjčkám. Na požadavek ze skladů v budově Klementina čeká uživatel průměrně půl hodiny, do depozitních skladů jezdí doprava třikrát týdně.

Rozmístění fondů ve skladech STK dokumentuje následující tabulka (neobsahuje volně přístupný fond studoven, mikrografická média, letákovou firemní literaturu a dosud nevázané časopisy resp. nevázané duplikáty časopisů; počet svazků v jednotlivých skladech je kvalifikovaným odhadem). Současná rezerva cca 138 tis. svazků, z toho 75 tis. v depozitních

¹³ Zdroje sekundární a terciární jsou produkovány většinou již v elektronické podobě nebo souběžně v klasické i elektronické verzi.

¹⁴ Jelikož ceny dokumentů narůstají do výše, kterou nelze hradit z rozpočtu knihovny, byl v r. 1997 vypracován úsporný program, omezující některé záměry Profilu.

skladech, vznikla vyřazením mimoprofilových a méně hodnotných publikací a uložením svazků do regálů nesprávným neknižovnickým způsobem hřbetem vzhůru.¹⁵ Tento způsob je sice prostorově úspornější, avšak působí nadměrné poškozování dokumentů (možnost vytrhávání z vazby). Stávající rezerva ve skladech pro aktuální část fondu bude vyčerpána nejpozději v r. 2005.

Sklad	Počet uložených svazků
Základní sklady v Klementinu	
Sklad I	62 000
Sklad II	160 500
Sklad III	169 000
Klementinum celkem	391 500
Depozitní areál Písnice	
Hala I	28 000
Hala II	75 000
Písnice celkem	103 000
Depozitní areál Lhota u D. Břežan	
Hala I	220 000
Hala II	220 000
Hala III	173 000
Lhota celkem	593 000
Sklady STK celkem	1 107 500

Požadavky na výdej publikací ze skladů ukazuje následující tabulka. Z uvedených čísel vyplývá, že obrat publikací uložených v Klementinu činí 21,5 %, obrátka fondů v depozitních skladech pouze 2,1 %.

Provoz skladů STK	1999		
	Požadavky	Kladně vyřízeno	Expedováno svazků
Výdej ze skladů celkem	93 434	86 436	98 995
Z toho z depozitních skladů	10 922	9 807	14 607

3. Uživatelé STK

Základní kvantitativní ukazatele složení uživatelské obce (jde o aktivní uživatele v roce 1999) podává následující tabulka. Složení uživatelské obce dle profesí škol či studijních oborů je možné pouze velmi přibližně odhadovat, protože STK nemá zákonné právo zjišťovat osobní data nad rámec údajů nezbytně potřebných k registraci uživatele. Nicméně z celkového počtu

¹⁵ Při knihovnickém způsobu ukládání svazků by STK uložila místo stávajících cca 1 107 tis. svazků pouze 767 tis. svazků.

46484 uživatelů registrovaných v STK od r. 1991 do konce února 2000 je 30679 (66 %) studentů. Asi 77 % celkového počtu studentů jsou vysokoškoláci, zbytek studenti středních škol.

Z registrovaných kolektivních uživatelů výpůjčních služeb připadá 21 % na vysoké školy a 63 % jsou instituce VaV. Podíl objednávek vysokých škol na vnitrostátní meziknihovní služby představuje 22 %, výzkumných ústavů 7 %, u mezinárodních služeb činí tento podíl 41 a 38 %. Obdobný podíl na požadavcích na reprografické služby činí 37 a 12 %.

Počet registrovaných uživatelů a počet registrovaných návštěvníků STK v r. 1999	
Celkem registrováno (od počátku registrace v databázi čtenářů v r. 1992)	43 351
<u>Fyzičtí uživatelé</u>	14 481
Instituce	82
Studenti	10 076
Cizinci	404
Ostatní	3 919
Registrovaní uživatelé poč. studovny	1 595
<u>Virtuální uživatelé (majitelé uživatelských kont)</u>	120
Instituce	69
Jednotlivci	51
Počet návštěvníků celkem	279 778
<u>Fyzičtí návštěvníci</u>	114 053
Všeobecné studovny	25 346
Studovny ref. a fir. literat.	2 471
Počítačové studovny	21 912
archivu fir. lit.	187
<u>Virtuální návštěvníci</u>	165 725
přístup ke katalogu telnet	5 756
přístup ke katalogu WWW	18 343
Ostatní WWW	141 626

4. Služby

STK poskytuje uživatelům služby v souladu se svým Knihovním řádem.

Základní standardní službou jsou výpůjčky, z nichž statisticky prokazatelné jsou pouze tzv. protokolované výpůjčky, tj. výpůjčky dokumentů zaznamenané ve výpůjčním systému. Výpůjčky dokumentů (převážně běžných ročníků časopisů) volně přístupných ve studovnách k prezenčnímu studiu lze pouze odhadovat, nejsou tedy předmětem statistických výkazů.

Kromě absenčních a prezenčních výpůjček z vlastních fondů zajišťuje STK pro své uživatele a uživatele meziknihovních služeb výpůjčky z jiných knihoven (převážně zahraničních).

Obraz o výpůjčních službách v r. 1999 a základní údaje o reprografických službách podává oddíl SLUŽBY v tabulce Hlavní statistické ukazatele činnosti STK v r. 1999 v kap.1.1.

Tyto nejzákladnější kvantitativní ukazatele však málo vypovídají o zásadních změnách forem a metod služeb uživatelům, k nimž dochází postupně od r. 1996, a které STK postavily do čela snah o nové pojetí knihovnicko-informačních služeb v ČR. Jedná se především o projekt

Integrované virtuální knihovny INVIK STK přenášející fondy a služby STK “na stůl uživatele” a od letošního roku projekt Virtuální polytechnické knihovny, rozšiřující ideu INVIK na úroveň integrace fondů a služeb knihoven spolupracujících v definovaném systému.

Sortiment služeb doplňují služby rešeršní, bibliografické, informační, konzultační a referenční. Kromě přímých služeb uživatelům zastává STK řadu funkcí v národním měřítku s mezinárodními vazbami (České národní středisko ISSN, zastoupení ČR v Technickém výboru EAGLE, koordinátor Kooperačního systému šedé literatury (v zájmu účasti v systému EAGLE/SIGLE), koordinační pracoviště Polytematického strukturovaného hesláře, garant celostátní agendy disertací apod.

Současné umístění STK v pronajatých prostorách Klementina je však výrazně limitujícím faktorem, zejména pokud jde o realizaci nejmodernějších trendů knihovnicko-informační obsluhy uživatelů. Ve stávajících prostorách a při rigidním dispozičním řešení místností a ploch **nelze zajistit rozšíření volného přístupu uživatelů k fondům, nelze rozšířit počet studijních míst ve studovnách (možnosti STK jsou po zásadní reorganizaci v r. 1999 vyčerpány), nelze podstatně rozšiřovat počet míst vybavených počítačem a nelze ani optimalizovat rozmístění pracovišť s ohledem na toky materiálu resp. zpracovávaných publikací.** Kromě omezení STK omezuje tato situace i vlastníka objektu - Národní knihovnu ČR, která pro přítomnost STK ve svém objektu nemůže realizovat vlastní rozvojové plány vč. naléhavé rekonstrukce Klementina jako národní kulturní památky.

5. Technické vybavení STK

Nevýhody plynoucí z prostorových a dispozičních limitů jsou do jisté míry vyrovnávány technickým zabezpečením služeb knihovny, zejména výpočetní a reprografickou technikou. Nevyhovující je přeprava objednaných publikací ze skladů v Klementinu prostřednictvím osobního výtahu, kterým jsou převáženy knihovnické vozíky do výpůjčního protokolu, propojeného se všeobecnou studovnou¹⁶. **Knihovna rovněž nemá vyřešen bezbariérový přístup** (z důvodů jak stavebně-technických, tak finančních).

V září 1998 byl v STK instalován integrovaný elektromagnetický systém ochrany knihovních fondů před zcizováním. Publikace jsou proto opatřovány magnetickou etiketou umožňující signalizaci jejího neoprávněného odnášení nebo přemístování. V nepřehledné všeobecné studovně byl zaveden uzavřený televizní okruh.

Pracoviště reprografie a digitálních služeb je vybaveno klasickou a digitální černobílou kopírkou, barevnou digitální kopírkou, knižním scannerem napojeným na kopírovací stroj a zvětšovací přístrojem pro zhotovení kopií z mikrografických předloh. Digitální kopie jsou zhotovovány na 3 stolních scannerech a na knižním scanneru. Studovny jsou vybaveny černobílými kopírkami a v hale služeb je k dispozici samoobslužná černobílá kopírka. Jedna kopírka je i v areálu depozitního skladu ve Lhotě u Dolních Břežan, kde slouží ke zhotovování kopií na místě, čímž odpadá převoz předloh pro kopírování do Klementina.

Pro zpracovatelské i obslužné procesy i pro potřeby uživatelů je využívána výpočetní technika v rámci lokální sítě STK - intranetu připojeného do sítě TEN34 internetu pomocí jednovodové optické linky s protokolem Ethernet přes PASNET a CESNET.

LAN s hvězdicovou strukturou Ethernet 10/100 Mbps s protokoly TCP/IP – UNIX, IPX/SPX – Net Ware, zahrnuje 7 serverů (databázových, CD-ROM, řídicích a záložních) třídy Pentium nebo DEC Alpha. Kvalita a výkon pracovních stanic se během roku 1999 výrazně zvýšila: v současnosti je používáno celkem 100 ks stanic typu Pentium, 75 ks třídy

¹⁶ Přeprava publikací resp. zhotovených kopií mezi Klementinem a depozitními sklady STK je zajišťována nájemní dopravou třikrát týdně. Objednávky výpůjček resp. kopií jsou z STK odesílány faxem.

Pentium III s pevným diskem a operačním systémem MS WIN NT 4.0 Wkst. Zbylých 15 ks typu 486DX100 se používá v OPAC katalogu a ve skladech.

Uživatelé STK mají v současnosti k dispozici 14 počítačů v počítačové studovně, šest ve středisku konzultačních, rešeršních a referenčních služeb, dva PC ve všeobecné studovně a deset terminálů určených výhradně pro vyhledávání v on-line katalozích STK (tzv. OPAC). Webové stránky knihovny resp. INVIK STK může kdokoliv využít k informacím a k prohledávání katalogů a bází dat přístupných prostřednictvím STK na internetu, některé služby STK jsou vázané na povinnost registrace resp. vlastnictví uživatelského konta.

Hlavní technické parametry síťového připojení STK na internet mají zatím dostatečnou rezervu jak v šířce pásma, tak v objemu přenášených dat. Nová technika a operační systém, nainstalované během roku 1999, přinesla především vyšší komfort uživatelům STK. Zvýšené využívání internetu pro elektronický/digitální přenos kopií dokumentů uživatelům prostřednictvím uživatelských kont, využívání elektronických zdrojů aj. však znamenalo mj. zvýšení poplatků CESNET počínaje čtvrtým čtvrtletím 1999 o téměř polovinu.

Příloha č. 3

Knihovny pražských vysokých škol technických

1. Knihovny Českého vysokého učení technického v Praze

Původně izolované knihovny jednotlivých fakult a ústavů ČVUT se v důsledku zavádění automatizace na začátku devadesátých let začaly sjednocovat do systému, který nyní tvoří:

- Ústřední knihovna Fakulty stavební a Fakulty architektury
- Ústřední knihovna Fakulty strojní,
- Ústřední knihovna Fakulty elektrotechnické,
- Ústřední knihovna Fakulty jaderné a fyzikálně inženýrské
- Ústřední knihovna Fakulty dopravní
- Knihovna Masarykova ústavu vyšších studií
- Knihovna Kloknerova ústavu
- Oddělení knihoven Výpočetního a informačního centra ČVUT, které je metodickým pracovištěm systému knihoven ČVUT.

Součástí prvních tří jmenovaných knihoven jsou dílčí knihovny kateder nebo ústavů.

Knihovny jsou organizačně pracovišti fakult a ústavů a jsou financovány z jejich rozpočtů. Jelikož některé fakulty jsou rozmístěny do různých částí Prahy, je pro řadu uživatelů dostupnost knihoven podstatně omezena.

Knihovny ČVUT jsou propojeny souborným katalogem se sdílenou katalogizací na bázi jednotného programového vybavení a postupně zavádějí jednotný systém služeb. Jako velký nedostatek je v ČVUT pocíťována absence ústřední knihovny univerzity s kvalitním vybavením, moderním systémem služeb a s dostatečným počtem studijních míst ve studovnách, kde by bylo možno využívat volně přístupný fond. Další omezení plynou z nedostatku skladovacích ploch, což v řadě případů znemožňuje přesunout již postradatelné publikace z knihoven kateder do ústřední knihovny.

1.1 Fondy knihoven ČVUT dosáhly v r. 1999 počtu 499 064 svazků, přičemž ve volném výběru bylo umístěno 43 289 svazků, ve skladech 213 412 svazků a na katedrách je dislokováno 242 363 svazků, což je cca 49 % celkového objemu fondu. Fond je složen z různých typů dokumentů a informačních zdrojů, obecný nedostatek finančních zdrojů na doplňování vede k určité stagnaci přírůstků, který je citelný zvláště pokud jde o periodika. V posledních letech byl omezen i nákup multiplikátů skript, ediční středisko ČVUT dodává všem knihovnám ČVUT jeden exemplář učebnicové produkce. Základní studijní literatura je prezenčně přístupná ve studovnách jednotlivých knihoven. Z centrálních prostředků ČVUT jsou nakupovány a zpřístupňovány nákladné elektronické informační zdroje, především databáze sekundárních zdrojů a databáze plnotextové.

1.2 Uživatelé knihoven ČVUT jsou zejména studenti ČVUT. Současné složení uživatelské obce ilustruje následující tabulka:

Studenti ČVUT	18 598
Pedagogové ČVUT	845
Ostatní (externí, vč. studentů jiných škol)	2 178
Celkem	21 621

1.3 Služby

Základní výpůjční služby (prezenční, absenční i meziknihovní z českých i zahraničních knihoven) poskytují všechny knihovny ČVUT. V současnosti je podíl těchto služeb následující (prezenční výpůjčky, tvořící vysoké procento výpůjček díky volnému přístupu k časopiseckému a zčásti i knižnímu fondu, však nejsou evidovány a tudíž nejsou statisticky vykazatelné):

Výpůjčky absenční	59 831
Z toho meziknihovní výpůjčky z ciziny	457
meziknihovní výpůjčky do ciziny	8

Snaha školy poskytnout prostor pro prezenční studium ve studovnách je podporována snahou o prodloužení provozní doby studoven. V současnosti je však průměrná doba otevření v celkem devíti studovnách necelých 36 hod. týdně. Využití studoven negativně ovlivňuje jak nedostatek studijních míst (460 míst na celkových 18598 studentů činí neuvěřitelně nedostatečný poměr 1 : 40), tak možnosti (pracovní kapacity) knihoven stejně jako vzdálenosti ubytovacích zařízení studentů.

Objem dalších služeb – referenčních, konzultačních, poradenských a reprografických – je dán možnostmi jednotlivých knihoven. Rešeršní činnost zajišťují knihovny ve vazbě na evidenci publikační činnosti pracovníků ČVUT a na dokumentografické databáze přístupné v síti ČVUT.

Oddělení knihoven VIC ČVUT spravuje katalog knihovních fondů ČVUT přístupný na internetu v prostředí www, koordinuje a metodicky řídí systém knihoven ČVUT a vede řadu dalších aktivit ve spolupráci s vybranými knihovnami (např. informační příprava uživatelů, vzdělávání knihovníků, zastoupení v různých odborných komisích a orgánech apod.).

1.4 Technické vybavení

Knihovny jsou vybaveny výpočetní technikou na velmi slušné úrovni. Vzhledem k tomu, že náleží ČVUT, je samozřejmě používání sítě internet. Knihovny disponují celkem 78 počítači, z toho 39 je určeno uživatelům. Počítače pracují v prostředí Windows. Vedle počítačů v knihovnách mají uživatelé k dispozici fakultní počítačové studovny. Systém je dále vybaven 9 servery, v knihovnách jsou k dispozici tři kopírky.

Knihovny jsou automatizovány. Knihovníký programový systém Automatizovaná knihovna byl vytvořen v oddělení knihoven. Od r. 1998 je automatizovaná katalogizace převedena do režimu sdílení jediné centrální databáze; jedinkrát zpracované záznamy se přenášejí do lokálních systémů jednotlivých knihoven a do centrálního souborného katalogu ČVUT. Automatizovaný výpůjční systém je provozován ve všech knihovnách kromě knihovny Kloknerova ústavu a VIC ČVUT, kde by byl málo efektivní.

Ústřední knihovny Fakulty strojní, Fakulty elektrotechnické a Fakulty dopravní jsou vybaveny systémem pro elektronickou ochranu fondů.

Knihovny ČVUT se staly zakládajícími členy Virtuální polytechnické knihovny, jejíž výhody si mohly otestovat rovněž využíváním služeb DDS STK od r. 1998.

2. Ústřední knihovna Vysoké školy chemicko-technologické v Praze

Knihovna vznikala postupně na základě knihoven některých ústavů v období po r. 1945. V sedmdesátých a osmdesátých letech byly relativně posilovány knihovny kateder a ústavů, avšak v letech devadesátých se otevřela možnost systematicky doplňovat a budovat fondy Ústřední knihovny, dovršená její zásadní rekonstrukcí v r. 1995. Ta umožnila podstatné rozšíření prostor knihovny, tj. volný přístup k veškerým fondům Ústřední knihovny, soustředění fondu periodik k prezenčnímu studiu, kompletaci a zpřístupnění referenčních, tabulkových a příručkových dokumentů, realizaci programu informační výuky studentů, instalaci LAN v celé knihovně a její napojení na internet a tím využití a zpřístupnění řady elektronických informačních zdrojů (především lokální instalaci klíčové báze pro chemii Beilstein (CROSS FIRE).

V současné době je Ústřední knihovna VŠCHT profilována jako **knihovna badatelského typu**, jejímiž uživateli jsou zejména pedagogové, výzkumníci, doktorandi, diplomanti a studenti vyšších ročníků. Zcela chybí prostorově i funkčně vybavená knihovna a studovna pro studenty.

2.1 Fondy

V současnosti knihovna zpřístupňuje ve volném výběru cca 8000 sv. monografií a 40000 sv. periodik. Dalšíh 10000 svazků periodik je ve skladu. Klíčovými složkami fondu jsou právě periodika a úplné soubory rozsáhlých a důležitých referátových děl (např. Chemical Abstract, Beilsteins Handbuch der organischen Chemie, Gmelins Handbuch der anorganischen Chemie apod.). Koncepčním záměrem je však důsledné zavádění elektronických forem informací přístupných v rozsahu celé školy jak v lokální síti tak internetem, které se již několik let úspěšně realizuje.

2.2 Uživatelé

V současnosti Ústřední knihovna registruje následující složení uživatelské obce:

Studenti VŠCHT	1800
Studenti ostatních vysokých škol	400
Pedagogové	200
Ostatní	100
Celkem	2500

Kromě těchto registrovaných uživatelů slouží Ústřední knihovna VŠCHT fyzickým i právním subjektům na základě individuální domluvy či různých forem objednávek, s řadou uživatelů z průmyslu je uzavřena dlouhodobá smlouva o informačních službách.

2.3 Služby

Knihovna je přístupná od 7.15 do 19.45 hod., v pátek do 16.00, tj. 59 hodin týdně. Akademičtí pracovníci a doktorandi mají na vyžádání možnost studovat v knihovně i po uzavření, vč. sobot a nedělí. V knihovně je celkem 150 studijních míst na ploše 395 m² a 25 míst v učebně IT (57 m²).

Prezenční výpůjčky nejsou evidovány (odhad – 120 tisíc/rok), absenčních výpůjček bylo v roce 1999 poskytnuto 4000, meziknihovních z ciziny i z tuzemských knihoven 421 (vč. xerokopií), do ciziny a tuzemským knihovnám 7000 xerokopií.

Zcela výjimečná je aktivita v oblasti využívání online služeb z počítačovýchází dat. Ústřední knihovna má přístupová práva do DB center Dialog, DataStar, STN International, OCLC a svým uživatelům nabízí v lokálním režimu řadu dalších zdrojů a služeb, vč. přístupu k plnotextovým verzím řady chemických periodik.

Knihovna poskytuje na tomto základě placené rešeršní služby. Příjmy za poskytnuté služby činily v r. 1999 226 tis. Kč.

2.4 Technické vybavení

Knihovna má celkem 34 počítačů, z toho jsou čtyři servery a 20 počítačů je určeno uživatelům. Technická správa sítě je postupně převáděna na výpočetní středisko VŠCHT. Technické vybavení doplňují 2 kopírky.

Knihovna pracuje s profesionálním knihovnickým systémem Aleph. Je zakládajícím členem kooperačního systému Virtuální polytechnická knihovna.

3. Porovnání základních ukazatelů

Dlouhodobé záměry obou na projektu zúčastněných vysokých škol, ČVUT i VŠCHT, shodně zdůrazňují roli informací a knihovních služeb při plnění základních pedagogických, studijních i výzkumných a vývojových úkolů a cílů. Zejména deklarovaný rozvoj vzdělávacích a studijních metod s důrazem na samostatné studium s podporou služeb informační infrastruktury vede k závěru, že bez dostatečně dimenzovaného a dobře fungujícího systému knihoven nelze dosáhnout žádoucích výsledků. Akreditace a rozvíjení studijních programů, rozšiřování a prohlubování mezinárodních kontaktů, spolupráce s jinými školami a institucemi VaV, s průmyslem a podnikatelskou sférou, mobilita pracovníků i studentů, podpora výzkumu a vývoje na škole atd. je mimo jiné podmíněna i snadným a otevřeným přístupem k potřebným informacím a informačním zdrojům a možnostmi jejich využívání způsoby a metodami na úrovni moderních informačních technologií a v prostředí příznivému náročné intelektuální práci.

Stav knihovních a informačních služeb na obou školách je z tohoto hlediska dosud nevyhovující. Přitom obě školy učinily pro jeho zlepšení vše, co bylo v daných podmínkách prostorových možností realizovatelné.

ČVUT svůj systém fakultních knihoven propojuje jednotným automatizovaným systémem zpracování fondů a služeb, není však schopno zajistit vyhovující prostorové kapacity umožňující volný přístup k informačním zdrojům, o dostatečném počtu studijních míst ve studovněch nemluvě.

VŠCHT vybudovala velmi dobrou a na vysoké úrovni fungující specializovanou ústřední chemickou knihovnu, jejíž zaměření a kapacity uspokojují však pouze potřeby jednoho typu uživatelů zaměřených na tvůrčí výzkumnou práci. VŠCHT tak naprosto postrádá knihovnu studijních materiálů (skript, učebnic) s dostatečnými prostorami pro studovny.

Řešení těchto problémů obě školy vidí v realizaci projektu výstavby Národní technické knihovny, která svými prostorovými kapacitami, objemem fondů a sortimentem služeb zajistí nejen nápravu uvedených nedostatků, ale umožní i zásadní kvalitativní změnu ve způsobu studia a v metodách informační přípravy pedagogické a vědeckovýzkumné činnosti.

Základní objemová, výkonnostní a ekonomická data výše uvedených knihoven v r. 1999 podává následující tabulka, doplněná pro porovnání i údaji za STK:

Údaj	jednotka	ČVUT	VŠCHT	STK
Velikost fondu	svazek	499064	58000	1554325 ¹⁷
Roční přírůstek	svazek	7757	1518	17194
Počet výpůjček ¹⁸	svazek	59831	4000	319764 ¹⁹
Počet aktivních uživatelů	osoba	21621	2500	14601
Místa ve studovnách	místo	462	175 ²⁰	118 ²¹
Celková užitková plocha	m ²	3310	628	6275 ²²
Počet pracovníků	osoba	35	8,33	156
Mzdové výdaje	tis. Kč	5250	727	21458
Nákup literatury	tis. Kč	9109	9970	27456
Výdaje na služby	tis. Kč	57	0	2004
Náklady celkem	tis. Kč	19590	12919	79183 ²³
Tržby ze služeb	tis. Kč	164	226	1800

Tabulka obsahuje pouze vybrané údaje, které lze do jisté míry porovnat. Některé zajímavé údaje (např. počet návštěvníků) nejsou v ČVUT a VŠCHT sledovány. U počtu pracovníků, mzdových a celkových nákladů platí, že knihovny ČVUT a VŠCHT jsou organizační složkou školy resp. fakulty, kdežto STK je právním subjektem.

¹⁷ Včetně speciálních druhů dokumentů. Počet svazků základních druhů dokumentů = 1 111 252

¹⁸ Jde pouze o výpůjčky protokolované. Výpůjčky prezenční z volně přístupných fondů nejsou evidovány.

¹⁹ Včetně speciálních druhů dokumentů. Počet výpůjček základních druhů dokumentů = 142 581

²⁰ Včetně míst v učebnách knihovny

²¹ Pouze místa ve studovnách. Počet míst ve školicím středisku není započítán (činí dle uspořádání až 40 míst, počítačových míst je 10).

²² Včetně ploch depozitních skladů

²³ Tj. příspěvek MŠMT včetně účelových prostředků na VaV, navýšeno výnosy z tržeb a ostatními výnosy

Příloha č. 4

Historie přípravy výstavby objektu NTK

Příprava výstavby objektu Národní technické knihovny má již téměř čtyřicetiletou historii. Navazuje na přípravu výstavby nové budovy Státní technické knihovny, v současné době umístěné ve východním a části severního křídla Klementina, které bylo pro ni adaptováno ve 30. letech. V současnosti má STK od Národní knihovny ČR, která má ke Klementinu právo hospodaření, pronajatu plochu cca 4200 m².

Prostorová tíseň STK vznikla již v padesátých letech, v tehdejší Knihovně vysokých škol technických. Prozatímním řešením nedostatku místa pro ukládání přírůstku publikací byly postupně rekonstrukce původně hospodářských budov zemědělské usedlosti na dvě haly depozitního skladu v Praze 4 Písnici v letech 1974 – 1994 a výstavba tří hal areálu depozitních skladů ve Lhotě u Dolních Břežan v letech 1975 – 1993.

V letech 1963-1992 proběhla řada etap přípravy výstavby nové budovy, společné pro STK, bývalý Federální úřad pro vynálezy (FÚV) s ústřední patentovou knihovnou i pro další části Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací (ÚVTEI), jehož součástí byla STK v letech 1966 - 1990. Původní staveniště na Maninách v Praze 7 bylo změněno na pankrácké předmostí Nuselského mostu (nyní Palác kultury) a posléze na Rohanský ostrov v Praze 8 - Karlíně.

Při delimitaci ÚVTEI z podřízenosti bývalé SKVTRI do resortu MHPR ČR v r. 1990, ani při delimitaci STK z MHPR ČR do MŠMT ČR v r. 1991 nebyla v delimitační smlouvě žádná ustanovení o převodu podílu ÚVTEI na investici tzv. Centra vědeckotechnických informací, jehož částí byla vedle Federálního úřadu pro vynálezy právě STK. FÚV, který zůstal investorem, získal právo hospodaření i na tu část pozemku, na které měla stát STK.

Příprava této výstavby vyústila 31.3.1992 v územní rozhodnutí o umístění stavby areálu FÚV a STK na Rohanském ostrově v Praze 8 - Karlíně. V zákonné lhůtě se proti rozhodnutí odvolal Obvodní úřad v Praze 8, avšak rozhodnutím čj. OÚR/2702/O-168/92 ze dne 19. října 1992 toto odvolání zamítlo Ministerstvo životního prostředí ČR.

20. května 1992 projednala vláda ČR materiál k návrhu na výstavbu nové budovy STK předložený ministrem školství, mládeže a tělovýchovy a přijala usnesení č. 369, kterým vyslovila souhlas se záměrem výstavby nové budovy STK jako instituce nadresortního významu a uložila ministru školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s ministrem financí vyjasnit podmínky převodu pozemků určených pro výstavbu STK v Praze 8 na Rohanském ostrově ve prospěch STK a předložit do 31.srpna 1992 vládě návrh na výstavbu STK upřesněný o návrhy na čerpání finančních prostředků, harmonogram výstavby a její koordinace s výstavbou FÚV.

Dne 20. 7. 1992 byl 2. poradou ministra školství, mládeže a tělovýchovy s náměstkou schválen stavební záměr na výstavbu nové budovy STK v Praze 8 na Rohanském ostrově s upřesněným stavebním programem. V souladu s postupem pro realizaci systému účasti státního rozpočtu na financování investic v působnosti ČR č. 54/91, vydaným MF ČR, byl stavební záměr předložen ministerstvu financí k posouzení.

Sporné otázky týkající se převodu pozemků na STK a návrhy magistrátu hl.m. Prahy a městské části Prahy 6 na přemístění stavby z Rohanského ostrova do areálu vysokých škol v Praze 6 Dejvicích (které se v té době nesetkaly s porozuměním vysokých škol) vedly k dvojímu odročení projednání ve vládě. Rozpad federace k 1. lednu 1993, zrušení FÚV a následné zmenšení fondů patentových spisů byly pak hlavními důvody odstoupení nového

Úřadu průmyslového vlastnictví jako dosavadního investora souboru staveb na Rohanském ostrově od záměru výstavby jeho části stavby. Představitelé ÚPV však projeví ochotu bezúplatně převést část pozemků vhodných pro výstavbu nové budovy na STK.

Složitost problému převodu pozemků a situace, která nastala po odstoupení ÚPV od stavebního záměru vedla k tomu, že MŠMT předložilo počátkem roku 1994 vládě pouze informaci o stavu přípravy výstavby nové budovy Státní technické knihovny. Následná jednání pak vedla k znovunastolení otázky výstavby tohoto objektu v Praze 6 – Dejvicích, co nejbližší k největší uživatelské skupině – vysokým školám technickým.

V lednu 1995 pak na schůzce u náměstka pro vědu a vysoké školství se účastníci –rektoři ČVUT a VŠCHT a ředitelka STK shodli na 2 variantách umístění nové budovy STK v Praze 6 - na Vítězném náměstí a na pozemku proti rektorátu VŠCHT v ul. Technické. Přitom formulovali hlavní zásady a podmínky výstavby.

V následných jednáních na úrovni pracovních skupin vyvstaly problémy týkající se pojetí budoucího objektu jako sídla Národní technické knihovny nebo knihovny přičleněné k ČVUT ve funkci ústřední knihovny školy. O problematiku projeví zájem Rada vlády pro výzkum a vývoj, která na základě zprávy o současném stavu a vývoji STK dne 13.11. 1995 projednala stav a problémy STK s přihlédnutím k informačním potřebám VaV i dalších uživatelských skupin (především vysokých škol) i záměr výstavby nové budovy v Praze 6 a dospěla k závěru, že problém systémového začlenění knihoven, jejich financování, doplňování, archivace, informatizace knihovnické sítě atd. je nutno řešit celostátně v celé šíři souvislostí.

Nový impuls získala myšlenka výstavby nové budovy a transformace STK v souvislosti se vzrůstajícím tlakem na uvolnění Klementina pro Národní knihovnu ČR, s ohledem na neodkladnou potřebu celkové rekonstrukce Klementina jako národní kulturní památky a zejména v souvislosti se zpracováním a přijetím zásadních strategických dokumentů vlády ČR v r. 1999: Státní informační politika – cesta k informační společnosti, Národní politika výzkumu a vývoje a posléze Státní informační politika ve vzdělávání. Rovněž narůstající úsilí ČVUT a VŠCHT informačně zajistit studijní i vědecké programy v souladu s rozvojovými plány obou škol formou úzké spolupráce s STK podpořily myšlenku transformace STK do moderní podoby knihovnicko-informační instituce a jejího umístění v nové budově ve vysokoškolském areálu v Praze 6 – Dejvicích.

Příloha č. 5

Národní technická knihovna

Stavební program

**pro výstavbu nového objektu Národní technické knihovny
v areálu vysokých škol technických v Praze 6 – Dejvicích**

(podklad pro veřejnou architektonickou soutěž)

Investor:

**Státní technická knihovna
Mariánské nám. 5
110 01 Praha 1**

Praha, duben 2000

A. Titulní list

- Název stavby:** Národní technická knihovna
- Místo stavby:** Praha 6 – Dejvice, areál vysokých škol technických, ulice Technická
- Dokument:** Stavební program
- Použití:** Podklad pro veřejnou architektonickou soutěž
- Zpracoval:** Ing. arch. Milan Liška ve spolupráci s managementem Státní technické knihovny ve složení
Ing. Martin Svoboda, ředitel STK,
PhDr. Jan Bayer, CSc., statutární náměstek ředitele STK,
Ing. Marie Vadlejchová, ekonomická náměstkyně ředitele STK,
PhDr. Miloslava Rupešová, poradkyně ředitele STK
- Oponoval:** Ing. arch. Jiří Ach, CSc.
PhDr. Ladislav Kurka
- Datum zpracování:** duben 2000
- Obsah:**
- A. Titulní list**
 - B. Textová část**
 - B.1. Úvod
 - B.2. Kapacity
 - B.3. Provozní úseky
 - B.4. Předpokládaný provoz
 - B.5. Požadavky na dispozičně provozní řešení
 - B.6. Podmínky technického řešení stavby
 - B.7. Technologické vybavení
 - C. Tabulková část**
 - C.1. Úsek služeb
 - C.1.1. Vstup veřejnosti
 - C.1.2. Hala služeb veřejnosti za kontrolním bodem
 - C.1.3. Studovny a volný výběr
 - C.2. Úsek fondů
 - C.2.1. Zpracování fondů
 - C.2.2. Správa fondů
 - C.2.3. Ochrana fondů
 - C.3. Úsek ostatních činností
 - C.3.1. Document delivery
 - C.3.2. Informační technologie
 - C.3.3. Národní a mezinárodní spolupráce
 - C.3.4. Vzdělávání
 - C.4. Úsek řízení a provozu
 - C.4.1. Řízení Národní technické knihovny
 - C.4.2. Ekonomika a hospodářská správa
 - C.4.3. Technické a obslužné provozy
 - C.5. Úsek vydavatelství
 - D. Provozní schéma**
 - E. Schéma toku materiálů, knihovního fondu a ostatních dokumentů**

B. Textová část

B.1. Úvod

Stavební program novostavby objektu Národní technické knihovny je sestaven v rozsahu, umožňujícím plnění úkolů této nové instituce jako veřejně přístupné vědeckotechnické knihovny ve smyslu zákona č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven, se specifickým posláním silného a koncentrovaného národního knihovnického a informačního centra pro podporu technického výzkumu a vývoje, vzdělávání a rozvoje informačních technologií ve vzdělávání, s rozsáhlými národními a mezinárodními vazbami.

Národní technická knihovna vznikne transformací dnešní Státní technické knihovny jako nový právní subjekt.

Podkladem pro stanovení celkového rozsahu stavebního programu byl výpočet počtu obsluhovaných osob na základě rozvojových programů Státní technické knihovny a pražských vysokých škol technických a výsledky práce pracovního týmu specialistů těchto institucí. Základní parametry nové budovy byly potvrzeny jednáním dne 18.2.2000 u náměstka ministra školství, mládeže a tělovýchovy pro vědu a vysoké školství za účasti představitelů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a dotčených institucí.

Hlavním hlediskem stavebního programu je dodržení plošných a technických standardů, obvyklých u institucí tohoto obsahu, rozsahu a významu při současném sledování minimalizace celkových nákladů stavby, která bude plně hrazena ze státního rozpočtu České republiky.

Celkové plochy užitkové, celkové plochy užitkové čisté a celkové předpokládané kubatury obestavěného prostoru lze projektovým řešením překročit maximálně o 5%. Přiměřená úprava stavebního programu řešitelem je možná při řádném zdůvodnění a při prokazatelném zlepšení funkčních a ekonomických požadavků. Případné závažnější zásahy do stavebního programu však vyžadují předchozího souhlasu investora stavby.

Součástí stavebního programu nejsou depozitní sklady, neboť se předpokládá, že zůstanou zachovány současné dostatečně dimenzované depozitní sklady Státní technické knihovny v Praze 4 – Písnici a ve Lhotě u Dolních Břežan. Potřebná přeprava publikací mezi depozitními sklady a novou budovou Národní technické knihovny bude zajišťována dodavatelsky prostřednictvím výpravny nové budovy.

Dále není součástí stavebního programu stravování zaměstnanců Národní technické knihovny, které bude zabezpečeno v menze Studentského domu Českého vysokého učení technického, která je součástí areálu vysokých škol technických v minimální docházkové vzdálenosti.

Nový objekt Národní technické knihovny bude napojen na velkokapacitní telefonní ústřednu dejvického vysokoškolského areálu.

B.2. Kapacity

Stavební program je sestaven pro tyto uvažované hlavní kapacity:

a)	Celkový počet čtenářských míst ve studovnách a učebnách	2 000
b)	Z toho celkový počet čtenářských míst vybavených počítačem	1 000
c)	Celkový počet svazků ve volném výběru	500 000
d)	Celkový počet svazků ve skladu	600 000
e)	Celkový počet svazků v objektu	1 100 000
f)	Rezerva ve skladu na další počet svazků	600 000

g)	Celkový počet svazků v depozitních skladech mimo objekt	750 000
h)	Celkový počet svazků Národní technické knihovny	1 850 000
i)	Celkový počet titulů ve volném výběru časopisů	10 000
j)	Celkový počet míst v přednáškové místnosti	200
k)	Celkový počet míst v odbytové části občerstvení ve vstupní hale	100
l)	Počet podzemních parkovacích stání pro veřejnost (orientačně)	400
m)	Počet podzemních parkovacích stání pro personál NTK	54
n)	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	200
o)	Celkový počet přepočtených pracovníků v nejsilnější směně	162
p)	Celkový počet přepočtených pracovníků	244
r)	Orientační celkový počet návštěvníků ročně	900 000
s)	Orientační počet registrovaných uživatelů ročně	40 000
t)	Orientační přírůstek fondu za rok v knihovních jednotkách	22 000
u)	Orientační úbytek fondu za rok v knihovních jednotkách	10 000

Poměr celkového počtu čtenářských míst k celkovému obsluhovanému počtu čtenářů vychází na 1 : 20, tj. 5,0%. Podle souhrnných informací o srovnatelných knihovnách ve světě se považuje za horní hranici doporučené úrovně ve vyspělých zemích poměr 1 : 5, tj. 20 % čtenářských míst z celkového počtu obsluhovaných čtenářů; za dolní hranici pak poměr 1 : 20, tj. 5% čtenářských míst. Stavební program Národní technické knihovny je navržen na dolní hranici tohoto ukazatele, protože rozsah určeného pozemku pro výstavbu ani ekonomická hlediska nedovolují docílení vyšších hodnot.

Celkový počet svazků NTK je součtem položky e) Celkový počet svazků v objektu a položky g) Celkový počet svazků v depozitních skladech mimo objekt. Rezerva ve skladu na další počet svazků (položka f) vznikne pouze v případě nutnosti tím, že standardní stacionární regály budou nahrazeny regály kompaktními. S touto možností počítá i hodnota užitného zatížení stropů skladu knih (viz kap. B.6).

B.3. Provozní úseky

Ve stavebním programu jsou stanoveny tyto úseky, členěné na funkční soubory:

B.3.1. Úsek služeb

- 1.1. Vstup veřejnosti
- 1.2. Hala služeb veřejnosti za kontrolním bodem
- 1.3. Studovny a volný výběr

B.3.2. Úsek fondů

- 2.1. Zpracování fondů
- 2.2. Správa fondů
- 2.3. Ochrana fondů

B.3.3. Úsek ostatních činností

- 3.1. Document delivery
- 3.2. Informační technologie
- 3.3. Národní a mezinárodní spolupráce
- 3.4. Vzdělávání

B.3.4. Úsek řízení a provozu

- 4.1. Řízení Národní technické knihovny
- 4.2. Ekonomika a hospodářská správa
- 4.3. Technické a obslužné provozy

B.3.5. Úsek vydavatelství

Úsek vydavatelství, ač svým charakterem patří do úseku ostatních činností, je zatím organizačně ponecháván v této úrovni, neboť vznikne začleněním dvou dosud samostatných jednotek vysokých škol do organizmu Národní technické knihovny. Jde pouze o formální zařazení, které nemá vliv na vlastní strukturu stavebního programu ani na dispozičně provozní řešení.

V tabulkové části stavebního programu je používán termín “**služební část**”. Ta není provozním úsekem ve smyslu členění stavebního programu, nýbrž souhrnem funkčních souborů a jejich částí, které je účelné situovat soustředěně s jasným oddělením od provozu čtenářů. Do **služební části** tak patří:

- a) přepážkové služby a centrální dozor z funkčního souboru haly služeb veřejnosti,
- b) celý úsek fondů,
- c) celý úsek ostatních činností,
- d) celý úsek řízení a provozu,
- e) celý úsek vydavatelství.

B.4. Předpokládaný provoz

B.4.1. Čtenářský provoz

Předpokládá se celoroční provoz 7 dnů v týdnu, 14 hodin denně s výhledem na provoz nepřetržitý po 24 hodin denně s omezeným rozsahem služeb v noční směně. Čtenářský provoz bude důsledně oddělen od provozu služebního, což je nutno v projektovém řešení přísně respektovat. Bezbariérové řešení musí být uplatněno jak ve čtenářské, tak ve služební části.

Veškeré vstupy do objektu i uvnitř objektu budou ovládány kódovým elektronickým systémem nebo magnetickými kartami s hierarchickým strukturováním. Všechny vstupy do objektu a vybrané klíčové vstupy uvnitř objektu budou opatřeny elektronickou signalizací pokusu o neoprávněný vstup a elektronickým zaznamenáváním vstupů. Jedná se zejména o sklady knih jako celek a o zvláště zabezpečený prostor historických fondů uvnitř těchto skladů a o další prostory, kde je žádoucí omezit i ve služební části pohyb personálu. Sklady knih a vyhrazené služební prostory jsou zcela nepřístupné čtenářům; naopak přístupné jsou jen omezenému počtu pověřeného personálu.

Čtenář vstoupí přes **zádveří** (nebo z prostoru **podzemních parkovišť** uzavřeným schodištěm a výtahem) do bohatě dimenzované **vstupní haly**, která plní úlohu prvního kontaktu před **kontrolním bodem**, kolem **vrátnice**, kde může získat první **orientační informace**. Na vrátnici navazuje místnost **ostrahy, první pomoci**, pultová **šatna** s obsluhou a prostor pro samoobslužné odkládání zavazadel do automatických boxů. V prostoru vstupní haly je **informační tabule** jako součást informačního systému knihovny, **terminály** pro získání potřebných informací pro čtenáře, kteří nepotřebují vstoupit za kontrolní bod a **telefonní automaty**. Část haly zaujímá **odpočinkový prostor** pro četbu, diskuse a společenské kontakty s kapacitou 60 až 90 míst. Součástí tohoto prostoru jsou **nápojové automaty** a **automaty na prodej baleného zboží**. Předpokládá se, že kromě osob v odpočinkovém prostoru bude v hale u šatny, boxů, automatů, terminálů a telefonních přístrojů dalších 35 až 65 osob. Ze vstupní haly je možno vstoupit do **výstavní síně** a do **přednáškového sálu** s kapacitou 200 míst. Vstupní prostor přednáškové místnosti je uzavřen a navazuje na halu a na služební část. Odděleným a dobře větraným prostorem je **kuřárna**, protože v celé knihovně platí přísný zákaz kouření s výjimkou vyhrazených míst. Z haly je též možno vstoupit do prostoru **občerstvení** s kapacitou 100 míst u bufetových stolků, popřípadě stolků

se židlemi, se sortimentem studených a teplých nápojů a studeného a teplého občerstvení s možností přípravy minutkových jídel. Předpokládá se pultový prodej bez obsluhy odbytové části a to pro celou knihovnu výhradně v tomto prostoru. Občerstvení za kontrolním bodem lze získat pouze v odpočinkových prostorech čtenářů z automatů. Konzumace jídel a nápojů je povolena jen v těchto odpočinkových prostorech. Z haly bude také přístupno **automatické zařízení na vracení absenčních výpůjček** pro ty čtenáře, kteří nepotřebují vstoupit za kontrolní bod. Toto zařízení bude přístupné nepřetržitě i z ulice.

Přes **kontrolní bod** je přístupná **hala služeb veřejnosti**. **Informační služba** je přímou součástí této haly při vstupu. V hale služeb, kde se předpokládá maximální současná přítomnost 50 osob, se poskytují na pultových **přepážkách** tyto služby veřejnosti:

- **registrace čtenářů**,
- **výpůjční služby absenční**, které navazují přímo na sklad,
- **reprografické služby**, které navazují na reprografické středisko (to nemusí být ve stejném podlaží, pak je nutná vertikální komunikace),
- příjem požadavků na **meziknihovní služby**,
- **interní služby školám**.

Všechna přepážková pracoviště služeb veřejnosti jsou přímo napojena přes komunikační uzel na **služební část** knihovny. Pultová přepážková pracoviště nutno řešit tak, aby je bylo možno při omezeném nočním provozu zčásti nebo zcela uzavřít.

Součástí haly služeb je polootevřená nebo uzavřená prosklená **hovorna** pro 4 osoby vybavená počítačem, kde se poskytují **konzultační služby rešeršního střediska**; organizačně bude zajištěna možnost přivolání konzultanta, který bude mít stálé pracoviště v části studoven a volného výběru.

Na halu služeb navazuje místnost **centrálního kamerového dozoru**, z níž je možný vstup do haly služeb i do služební části knihovny. Pro pohyb personálu je rovněž nutné přímé kontrolované propojení mezi halou služeb a služební částí.

S halou služeb je přímo spojen prostor **terminálů**, kde se předpokládá současná přítomnost 100 osob, na terminály navazuje vertikální a horizontální komunikační uzel, z něhož se osobonákladními a osobními výtahy a dostatečně dimenzovanými schodišti vstupuje do jednotlivých podlaží **studoven s volným výběrem** knih a do **učeben**. Předpokládaný celkový současný počet 2 000 čtenářů bude obsluhován 40 odbornými pracovníky **referenčních a konzultačních služeb**, vykonávajícími také všeobecný dozor na příslušném podlaží studoven a volného výběru. Hlavním pracovištěm tohoto personálu jsou studovny, vedlejším pak oddělené pracoviště **rešeršního střediska**, situované v parteru v prostoru studoven a volného výběru. Knihy jsou v halách volného výběru uloženy v oboustranných regálech s osovou roztečí 180 cm, vycházející z modulového konstrukčního rozpětí 7200 nebo 9000 mm.

Součástí každého prostoru **volného výběru** je pracoviště **výpůjční služby prezenční**, která je přímo napojena na **sklad knih**. Zde se také prezenční výpůjčky vracejí. Knihy vypůjčené přímo z volného výběru se při odchodu odkládají na určená místa, odkud jsou personálem vraceny do příslušných regálů.

Z halového prostoru **volného výběru** knih jsou přímo napojeny prostory **studoven**, částečně otevřené do prostoru volného výběru, částečně oddělené prosklenými zvukově izolovanými stěnami. **Počítačové učebny** jsou vždy odděleny a je do nich umožněn i přímý vstup z komunikačního uzlu jednotlivého podlaží bez nutnosti procházet halami volného výběru.

Výhodou by byl přímý vstup i ze služební části. Polovina všech čtenářských míst je vybavena **počítači**, místa ve studovnách bez počítačů mají možnost připojení vlastního **notebooku** čtenáře do **podlahové zásuvky**.

Součástí jednotlivých podlaží volného výběru jsou oddělené **odpočinkové prostory** čtenářů, upravené pro klubové sezení, z nichž jsou přístupny **prodejní automaty** nápojové a baleného zboží. Ty jsou přístupné také z **kuřáren** tak, aby odpočinkové prostory pro nekuřáky nebyly obtěžovány kouřem. Aby byla zabezpečena konzumace nápojů a jídel jen v odpočinkových prostorech, nejsou prodejní automaty přístupné z prostoru volného výběru. V prostoru volného výběru jsou čtenářům k dispozici samoobslužné **kopírovací stroje**.

Jednu studovnu v parteru v rozsahu **do 5 % celkové kapacity**, při přímém napojení na halu služeb a terminály, je vhodné oddělit od ostatních ploch tak, aby při budoucím nepřetržitém provozu byla **v noci** v činnosti pouze tato část se zamezením vstupu čtenářů do dalších částí knihovny.

Všechny vnitřní komunikace v hale služeb, v prostorech terminálů a v prostorech volného výběru jsou součástí těchto halových prostorů a započítávají se do čisté užitkové plochy.

B.4.2. Služební provoz

Provoz **služební části** knihovny je dán zejména technologickým postupem **příjmu a zpracování přírůstků, skladováním** knihovního fondu a jeho užitím, **ochranou fondů** (jejich ochranným kopírováním, revizí a vyřazováním), činností **ostatních služeb** knihovny a **úsekem řízení** knihovny.

Místem pro zpracování **příjmů a výstupů** je **podatelna** a **výpravna** se společnou **rampou**. Shromaždištěm publikací určených k přepravě mezi hlavní budovou a detašovanými depozitními sklady je výpravna, místem jejich vykládky a nakládky je rampa. Rampa slouží rovněž pro zásobování reprografie a pro zásobování a výstupy vydavatelství. **Podatelna**, která plní rovněž úkoly pro úsek řízení knihovny a její administrativu, je přímo napojena na **knihovnické a bibliografické zpracování fondů**, která je po skladech největším funkčním souborem. Není nezbytné, aby zpracování fondů bylo ve stejném podlaží s podatelnou, je však třeba mezi nimi vytvořit rychlé dopravní propojení.

Ve **skladech** jsou knihy po předchozím **knihovnickém a bibliografickém zpracování** včetně případného pořízení **ochranných kopií** ukládány podle signatur do stacionárních regálů (v celé ploše skladů je 100% rezerva pro budoucí postupnou instalaci regálů kompaktních). Ze skladů se knihy vydávají do pracovišť služeb **absenčních a prezenčních výpůjček** čtenářům a jimi vrácené výpůjčky se opět do skladů zakládají. Skladníci také pravidelně ukládají výpůjčky vrácené do **automatického boxu**. Doplnování hal volného výběru o nové svazky a odebírání vyřazených svazků zajišťují služby v těchto halách, organizace těchto akcí spadá do kompetence **správy fondů**. Služby ve studovnách a ve volném výběru průběžně zakládají použité a odložené výpůjčky volného výběru. K přepravě knih do obou typů výpůjčních služeb a k horizontálním přesunům ve skladech a ve volném výběru budou využívány **knihovnické vozíky**, k vertikálním přesunům mezi jednotlivými podlažími skladů a z obou typů výpůjček pak **knihovnické výtahy**, pro větší objemy **nákladní výtahy**. Propojení mezi skladem knih a volným výběrem se předpokládá nákladním oboustranným výtahem, kterým se také mohou vyrovnávat případné výškové rozdíly jednotlivých podlaží služební a čtenářské části. Sklady navazují **prostorem manipulace** v každém podlaží na haly **volného výběru** a na služby **prezenčních výpůjček**. Jednotlivá podlaží skladu jsou propojena ještě osobním výtahem a provozními schodišti v uzavřeném prostoru skladu. Ve skladu knih se předpokládá maximální osová vzdálenost skladových regálů 1500 mm (vychází z modulového

konstrukčního rozpětí 6 000 nebo 9 000 mm), popřípadě 1440 mm (při modulovém rozpětí 7200 mm).

Revize a příprava vazby vyžaduje návaznost na **manipulaci skladu** knih a přímé propojení na **výpravnu**. Přímá návaznost je také mezi podatelnou, akvizicí, reprografickým střediskem a meziknihovními službami, které mají ještě propojení na **přepážku** haly služeb. **Reprografické středisko** navazuje dále jak na **halu služeb**, tak na **vydavatelství**, jehož konkrétní reprografické činnosti v něm budou vykonávány.

Funkční soubory **informační technologie, národní a mezinárodní spolupráce a vzdělávání** jsou průřezovými činnostmi, které se na hlavním toku materiálu a knihovních fondů podílejí jen okrajově, avšak zajišťují funkční způsobilost knihovny k plnění jejích úkolů.

Úsek řízení zabezpečuje řídicí, ekonomický a technický chod instituce a jejích objektů. Funkční soubory **řízení NTK a ekonomika a hospodářská správa** je vhodné dislokovat do nejvyšších podlaží služební části s dispozičně provozním propojením na **sklad** knih a zejména vertikálním propojením schodištěm a osobonákladním a osobním výtahem na ostatní podlaží služební části. **Technické a obslužné provozy** jsou činné po celém objektu knihovny, jejich řízení je umístěno do služební části, výkon činností je však soustředěn převážně do suterénu, popřípadě přízemí objektu. Úsek **vydavatelství** svým charakterem přísluší do úseku ostatních služeb a tam by měl být dispozičně situován s přímou vazbou na **reprografické středisko**.

Vstup do **služební části** knihovny je veden přes **personální vrátnici** odděleně od vstupu čtenářů do vstupní haly knihovny. Je však žádoucí propojení mezi **vstupní halou** (kam je také veden uzavřený přístup schodištěm a výtahem z **podzemního parkoviště**), a **služební částí** přes **personální vrátnici**, právě tak jako umožnění vstupu ze služební části do **přednáškového sálu**.

Odborný servis vyhrazených a dalších vybraných technických zařízení, knihařské práce (vazba a převazba publikací), případné restaurátorské práce, vnější a vnitřní ostraha objektu, úklidové práce a dopravní služby budou zabezpečovány **dodavatelským** způsobem. Provoz občerstvení a prodejních automatů bude pronajímán.

B.5. Požadavky na dispozičně provozní řešení

Požadavky na dispozičně provozní řešení vycházejí z předpokládaného provozu, ze znalosti dispozičně provozního řešení významných evropských a světových knihoven a zprostředkovaných zkušeností z jejich provozu, ze vzorových podkladů řešení velkých vysokoškolských knihoven a z provozních zkušeností Státní technické knihovny. Nezbytné funkční vazby vycházejí z provozního schématu a ze schématu toku knihovního fondu, materiálů a ostatních dokumentů Národní technické knihovny a jsou podrobněji popsány v části B.4 a u jednotlivých místností v tabulkové části stavebního programu.

Dispozičně projektovým řešením je třeba zajistit maximální flexibilitu stavby, zejména v části studoven a volného výběru, také s ohledem na případné pozdější rozšiřování objektu do určených rezervních ploch dalšího rozvoje. Pro členění prostorů budou navrženy lehké demontovatelné příčky všude tam, kde to statické řešení objektu dovolí.

Standardy jednotlivých knihovních ploch vycházejí ze sumarizací a rozborů docílených výsledků u realizovaných knihoven ve světě a jejich odborným posouzením z hlediska nejnovějších zkušeností z provozu realizovaných staveb tohoto rozsahu a funkce. Standardy ploch knihovního fondu byly stanoveny v minimálních hodnotách tak, aby byl zaručen bezchybný provoz a přitom bylo docíleno maximálně možného využití ploch. Vycházelo se přitom z rozměrově standardizovaného knihovního nábytku a z předpokládaných rozponů stavebně konstrukčního systému. Standardy řídicích, technických, odborných

a administrativních pracovišť byly odvozeny z obecných standardů vysokých škol. Plochy komunikací a technického vybavení a některé další plochy, pro které nebyly standardy k dispozici, byly odborně odhadnuty a je nutno je považovat za rámcové.

Při řešení podzemních podlaží se za prioritu považuje řádné umístění ploch technického zařízení budovy, ploch vertikálních komunikací, manipulací a příjmu objemných dodávek (mimo dodávek knihovního fondu, který se předpokládá na rampě v parteru) a zabezpečení dostatečných parkovacích ploch pro personál knihovny. Parkovací plochy pro veřejnost budou realizovány v maximální možné míře, jejich rozsah je nutno brát ve stavebním programu za orientační. Část těchto ploch bude vyhrazena pro ukládání jízdních kol a dalších prostředků individuální osobní dopravy. Vjezdy do parkovacích ploch budou organizačně popřípadě i stavebně odděleny a budou možné pouze na oprávnění přes automatické závory. Zásobovací vjezd bude oddělen a jeho niveleta snížena o výšku rampy.

Při dispozičně provozním řešení čtenářské i služební části se za přednost považuje maximální zkrácení dopravních cest, zejména s přihlédnutím k přepravovaným objemům. Kvalita dispozičního řešení bude minimalizovat nároky zejména na horizontální přepravu. Nutno respektovat provozní vazby, popsané v části B.4 a u jednotlivých místností v tabulkové části stavebního programu. Dispoziční řešení musí respektovat zásadu postupného zklidňování provozu ve čtenářské části (od hlučnějších vstupních provozů ke klidným a tichým studovněm a pracovním).

B.6. Podmínky technického řešení stavby

Stavba bude navržena ve vysokých standardech kvality architektonického i technického projektového řešení i navržených materiálů a povrchových úprav, odpovídajících významu Národní technické knihovny jako veřejné informační instituce celostátní působnosti s mezinárodními funkcemi, jakož i významu místa v památkovém území v Praze 6 – Dejvicích v samém centru rozsáhlého areálu vysokých škol technických. Bezbariérové řešení celé stavby je pokládáno za samozřejmost.

V projektovém řešení budou dodrženy obecně závazné předpisy a standardy, zejména obecně technické požadavky na výstavbu, obecně technické požadavky na výstavbu v hlavním městě Praze a v jeho památkových územích.

Pro stavbu je k dispozici pozemek vymezený ulicemi Technickou, Thákurovou, Bechyňovou a Studentskou o celkové rozloze 11 737 m², který je situován v poloze mezi objekty Fakulty stavební a Fakulty architektury ČVUT na straně severozápadní, objekty Vysoké školy chemicko-technologické na straně jihozápadní a objekty Fakulty strojní ČVUT na straně jihovýchodní. Pozemek je obdélníkový a je orientován podélnou stranou k severozápadu do ulice Thákurovy, k jihovýchodu do ulice Studentské, k jihozápadu do ulice Technické a k severovýchodu do ulice Bechyňovy. Část pozemku do ulice Technické, která přesahuje určenou plochu, bude ponechána jako rezerva pro pokračování dvouproude ulice Technické se středním zeleným pásem. Při situování objektu na určeném pozemku je třeba uvažovat s případným ponecháním plošné rezervy pro další rozvoj Národní technické knihovny (může být řešeno i vertikálně) a volné plochy upravit jako klidovou odpočinkovou zeleň.

Pro situování studoven a počítačových učeben okolo halového volného výběru jsou vhodné strany severozápadní, severovýchodní a jihovýchodní, strana jihozápadní jen tehdy, bude-li dostatečně zastíněna ostatními částmi budovy, nebo technickým řešením. Strana jihozápadní je naopak vhodná pro orientaci služební části s technickým řešením ochrany proti přeslunění a přehřátí. Skladová část objektu se předpokládá bez oken (s umělým větráním a stavebně technickými opatřeními pro zamezení výkyvů teplot) s výjimkou manipulace, pracovišť

skladníků a schodišť. Z možných hlavních nástupů čtenářů do objektu je preferován nástup z ulice Technické, která je hlavním bulvárovým nástupem do areálu od stanice metra Dejvická. Možný hlavní nástup z ulice Thákurovy má charakter nástupu z náměstí, neboť mezi uliční čarou ulice Thákurovy a spojeným objektem Fakulty stavební a Fakulty architektury ČVUT je značný odstup. Je však třeba vzít v úvahu, že tento nástup by byl odvrácen od hlavního přístupu od stanice metra Dejvická a od Vítězného náměstí, které je centrem této městské části. Nejsou vyloučeny ani vedlejší vstupy do vstupní haly vedle vstupu hlavního, budou-li dostatečně kontrolovány vrátníci. Do ulice Studentské popřípadě Bechyňovy je vhodnější situovat zásobovací přístupy, vjezdy do podzemních garáží a popřípadě personální vstup do služební části, který však může být spíše orientován k ulici Technické. Z podzemních garáží bude zajištěn vstup uzavřeným schodištěm s výtahem do vstupních hal čtenářské i služební části objektu s možností uzavření přístupu do jedné nebo druhé této části.

Stavební program vychází z předpokladu, že nová budova bude mít více podzemních a nadzemních podlaží. Konstruktivní výšky se předpokládá volit diferencovaně podle funkce jednotlivých úseků. Hala služeb veřejnosti s předpokládaným denním horním osvětlením bude navazovat přes terminály a komunikační uzel na studovny s volným výběrem a svou přepážkovou částí kontrolovat na sklad knih a na služební část. Sklad knih bude navazovat na volný výběr a na služební část. V místě případného styku nestejných výšek podlaží bude navrženo technické řešení na překonání jejich rozdílů. Prostorové řešení bude mít minimum podpor v halových částech. Konstruktivní modulová osnova může být optimálně diferencována podle charakteru řešených ploch. Tuto předpokládanou strukturu objektu lze projektovým řešením vhodně měnit při dodržení dispozičně provozních a technologických podmínek a limitů celkových ploch a kubatur a při dodržení předpokládané maximální výšky zástavby do úrovně objektů Fakulty strojní ČVUT.

Podmínky tichého provozu vyžadují využití bezhlučných a bezvibračních technických zařízení budovy, nebo jejich umístění do vzdálených poloh od studoven a počítačových učeben s kvalitním řešením zábrany přenosu hluku a chvění. Podzemní prostory, zejména parkovací stání, halové prostory a sklady budou uměle větrány, sklady budou řešeny tak, aby extrémní venkovní teplotní výkyvy významně neovlivnily optimální podmínky pro skladování (16°C , relativní vlhkost 45 – 65 %), vybrané prostory skladu budou mít klimatizaci. V maximální míře bude využito přirozeného větrání. Vzduchotechnika bude opatřena měřeními a regulací. Objekt bude vytápěn ústředním vytápěním, zdrojem tepla bude výměňková stanice, napojena na dálkový rozvod tepla. Výměňková stanice bude také centrálním zdrojem teplé užitkové vody. Rovněž systém vytápění a přípravy teplé užitkové vody bude opatřen měřeními a regulací, topná tělesa regulačními ventily. Rozvody tepla budou děleny na samostatné větve v závislosti na světových stranách a funkčním členění objektu, regulace bude probíhat mimo jiné také v závislosti na venkovní teplotě. Zvláštní pozornost je nutno věnovat tepelně technickým vlastnostem obvodového pláště a jeho členění.

Budova bude v celém rozsahu vybavena elektronickou zabezpečovací signalizací, elektronickou požární signalizací, samočinnými zhášecími systémy, strukturovanou kabeláží, umožňující mimo jiné provoz vnější i vnitřní počítačové sítě a napojení počítačů ve studovnách a učebnách do podlahových zásuvek. Zvláštní péče bude věnována dispozičně provoznímu a technicky zabezpečenému oddělení provozu čtenářů od služební části s kódovaným systémem otevírání dveří podle hierarchicky strukturovaného oprávnění. Budova bude pobočkami napojena na areálovou automatickou telefonní ústřednu s možností provolby. Pracovníci s proměnným pracovištěm budou vybaveni přenosnými telefonními přístroji. Pracoviště služební části budou vybavena síťově propojenými počítači, tiskárnami, faxovými přístroji, kopírovacími přístroji a další kancelářskou technikou. Služební část bude

vybavena vizuální signalizací vyhledávání osob. Hlasová komunikace bude umožněna v místech vstupů do uzavřených skladů knihovního fondu a mezi personální vrátnicí a personálním vstupem. V celém objektu bude proveden rozvod jednotného času. Pro případ nutné evakuace objektu a pro upozorňování čtenářů na blížící se ukončení provozu bude zřízen místní rozhlas.

V podzemí objektu budou umístěny akumulátorové náhradní zdroje elektrického proudu s příslušným zázemím, vlastní velkoodběrová trafostanice a čerpací stanice pro případ vzniku povrchových vod či havárií vodovodních systémů.

Přednáškový sál bude ozvučen a vybaven audiovizuální technikou. Na určená místa čtenářského úseku i služební části bude přiveden signál kabelové televize.

Jako konstrukčního systému se předpokládá použití železobetonového nebo ocelového skeletu s diferencovanou modulovou osnovou podle potřeb jednotlivých úseků a částí budovy s přihlédnutím k dispozičnímu řešení suterénu pro parkování v rozsahu 6000/6000 až 9000/9000 mm. Při rozhodování o modulové osnově jsou prioritní potřeby kvalitního dispozičně provozního řešení funkčních souborů nadzemních podlaží. Pro administrativní plochy služební části se předpokládá dodržení podélného násobků modulu 1800 mm.

Minimální světlá výška v místnostech určených pro čtenářský provoz je stanovena na 3300 mm. Minimální světlá výška skladů je stanovena na 2200 mm a prostorů soustředěných ve služební části je určena na 2800 mm.

Užitné zatížení stropů je nutno při projektu určit výpočtem. Orientačně se předpokládají tyto hodnoty:

- volný výběr včetně studoven a učeben	7 500 N/m ²
- sklad knih	15 000 N/m ²
- dílny, ostatní suterénní provoz, reprografie	5 000 N/m ²
- služební část	3 000 N/m ²

B.7. Technologické vybavení

Kromě běžného i nadstandardního technického vybavení objektu bude nová budova vybavena specifickými zařízeními, podmiňujícími její funkce. Technologické vybavení stavby je rozděleno na pevně spojené se stavbou a na vybavení volné. Předpokládá se zejména toto vybavení pevně spojené se stavbou:

- nákladní výtahy pro přepravu knih na knihovnických vozících,
- nákladní výtahy pro přepravu palet s materiálem společně s hydraulickými či akumulátory vozíky,
- knihovnické výtahy a rychlovýtahy pro vertikální propojení jednotlivých podlaží skladů knih s jednotlivými navazujícími pracovišti služební části,
- strukturovaná kabeláž pro rozvod silnoproudu a slaboproudu včetně počítačové sítě,
- podlahové zásuvky strukturované kabeláže ve studovnách, učebnách a na pracovištích personálu ve volném výběru pro připojení počítačů,
- akumulátorový náhradní zdroj elektrického proudu,

- vnitřní informační systém,
- vnitřní zabezpečovací a signalizační systém,
- kódovací systém oprávnění ke vstupu a jeho registrace,
- elektronická kontrola a signalizace neoprávněně odnášeného knihovního fondu na kontrolním bodě,
- vnitřní televizní okruh pro centrální kamerový dozor,
- speciální elektronické zabezpečení skladů,
- samočinný zhasací systém
- zabezpečení řízeného klimatu ve skladech knihovního fondu,
- klimatizace vybraných prostor ve skladech knihovního fondu,
- klimatizace serverů,
- trezorová místnost pro historické fondy,
- audiovizuální zařízení v přednáškovém sálu,
- ozvučení přednáškového sálu,
- samoobslužný box pro automatické vrácení absenčních výpůjček, přístupný nepřetržitě z ulice a v době provozu i ze vstupní haly,
- knihovnický nábytek pro uložení knihovního fondu – kompaktní regály (jde o rezervu, proto jen projektová příprava pro pozdější realizaci a potřebný přívod elektrického proudu pro pozdější napojení elektrického ovládání posuvu kompaktních regálů),
- vybavení přednáškového sálu zabudovaným sedacím nábytkem,
- přepážkový pult v hale služeb s možností jeho uzavírání v době omezeného provozu,
- laboratoř virtuální reality,
- vybavení parkovišť osobních automobilů (automatické závory, automatické pokladny, signalizace volných míst),
- vybavení parkovišť jízdních kol.

Volné vybavení tvoří zejména:

- servery počítačové sítě,
- terminály ve vstupní hale a v hale terminálů,
- počítače na 50% čtenářských míst, napojené na počítačovou síť,
- počítače na všech pracovištích personálu, napojené na počítačovou síť,
- vybavení reprografického střediska a vydavatelství reprografickou technikou,
- samoobslužné kopírovací přístroje,
- samoobslužné úložné boxy na zavazadla,
- knihovnický nábytek pro uložení knihovního fondu – stacionární regály,
- knihovnický nábytek pro vybavení pracovišť služeb a pracovišť služební části,

- kancelářský nábytek pro vybavení administrativních pracovišť,
- nábytek pro vybavení studoven a učeben,
- knihovnické vozíky velké pro vybavení skladů,
- knihovnické vozíky malé pro funkční soubor zpracování fondů,
- karely do badatelný historického fondu a do mediatéky,
- přenosné telefony personálu s omezením na vnitřní komunikaci,
- balicí zařízení do podatelny a výpravny,
- vybavení údržbářských dílen dílenským nábytkem a malou mechanizací,
- akumulární nízkozdvížené vozíky pro obsluhu podzemí a rampy,
- hydraulické manipulační vozíky
- úklidové stroje interiérové
- úklidové stroje exteriérové.

C. Tabulková část

Úsek	jednotka	m ² na jedno tku	Počet Jednotek	Puč m ²	Pk+tv m ²	počet prac. míst	počet uživ. míst	poznámky
1. Úsek služeb								
1.1. Vstup veřejnosti								
Zádveří					40			bezbariérové řešení v celém objektu
vrátnice, zázemí, WC	místnost	32,0	1	32		2		
denní místnost ostraha	místnost	16,0	1	16				ostraha = nájemná služba
první pomoc	místnost	16,0	1	16				bez trvalé zdravotnické obsluhy; obsluhuje vrátnice a ostraha
vstupní hala	čtenář	0,35	2 000		700		140	5 až 10 terminálů, 5 až 10 telefonních automatů, v části klubové vybavení 60 až 90 míst (četba, diskuse, společenská setkání), v ostatních prostorách 35 až 65 osob; nápojové automaty
vracení absenčních výpůjček	místnost	8,0	1					Samoobslužný box, přístupný z haly i z ulice; odvoz v dávkách do skladu
hala pro přednáškový sál	místo	0,20	200		40			navazuje na vstupní halu a na služební část
šatna	čtenář	0,18	2 000	360		2		pultová s obsluhou
sklad batohů	místnost	90,0	1	90				Uzamykatelné samoobslužné boxy u šatny nebo v hale
výstavní prostor	místnost	100,0	1	100	40			navazuje rekvizitář – dílna (v suterénu)
rekvizitář – dílna	místnost	50,0	1	50		2		pro výstavní prostor; může být v suterénu s vertikálním propojením
přednáškový sál	místo	1,2	200	240			200	velká učebna, shromáždění pracovníků NTK, veřejné akce; ozvučení
přípravna přednášejícího	místo	1,0	16	16				
sklad inventáře, přístrojů	místnost	16,0	1	16				výukové pomůcky, stohovatelné židle pro zvýšení kapacity sálu
občerstvení-odbyt. plocha	místo	1,2	100	120			100	provozovatel bude nájemcem; převážně stolky se židlemi
občerstvení – výrobní plocha	soubor místn.	120,0	1	120	50			příjem zboží, sklady, odpady, hyg. Zázemí, výroba minutek, výdej jídel, pultový prodej, umývárna nádobí atp. provozovatel bude nájemcem; přímý vstup z ulice, eventuálně rampa
kužárna		24,0	1	24				
WC muži, ženy, vozíčkáři, úklid				78				orientačně: přednáškový sál, hala a občerstvení 220 M + 220 Ž
1.1. Celkem vstup veřejnosti				1 278	870	6	440	

úsek funkční celek místnost	jednotka	m ² na jedno tku	Počet Jednote k	Puč m ²	Pk+tv m ²	počet prac. míst	počet uživ. míst	poznámky
1.2. Hala služeb veřejnosti za kontrolním bodem								
hala služeb	osob	2,2	50	110			50	2,5% čtenářů = 50; kontrolní bod = elektronické rámy; celková délka přepážkového pultu min. 18 bm
terminály	osob	3,0	100	300			100	5% čtenářů = 100; podlahový rozvod strukturované kabeláže pro připojení terminálů, podlahové zásuvky
vertikální komunikace					120			celková šíře schodišťových ramen podle výpočtu celkového počtu osob v nejvyšším podlaží; osobonákladní výtah a osobní výtahy; horizontální komunikace jsou v rámci Puč haly a terminálů
centrální kamerový dozor	místnost	24,0	1	24		1		obsluhuje ostraha = nájemná služba; uzavřené pracoviště jako služební zázemí v hale služeb s možností kontrolovaného vstupu do haly služeb a do služební části
centrální informace	prac.	8,0	2	16		2		pult v hale služeb u kontrolního bodu (elektronické rámy)
registrace	prac.	8,0	2	16		2		přepážkový pult délky min. 3 bm v hale služeb
výpůjční služby absenční	prac.	8,0	6	48		6		přepážkový pult délky min. 10, 5 bm v hale služeb; z toho 1 místo u pultu pro příjem požadavků na meziknihovní služby. Celkem 18 bm regálů na připravené publikace a vrácené absenční výpůjčky; (prezenční výpůjčky do studoven jsou součástí referenčních služeb ve studovnách); baterie knihovnických výtahů, každý výtah spojuje samostatně jedno podlaží knihovního skladu s výpůjčními službami absenčními; přímá vazba na služební část
reprografické služby	prac.	8,0	2	16				přepážkový pult délky min. 3 bm v hale služeb, obsluhují pracovníci reprografického střediska; vazba na reprografické středisko, situované ve služební části (pokud bude v jiném podlaží, pak vertikální propojení);
interní služby školám	prac.	8,0	1	8				přepážkový pult délky min. 1,5 bm v hale služeb, obsluhují pracovníci interních služeb školám, jejichž stálé pracoviště je ve služební části
rešeršní služby	místnost	12,0	1	12				polootevřená nebo uzavřená prosklená hovorna v hale služeb, obsluhují pracovníci rešeršního střediska, jejichž stálé pracoviště je v části studovny a volný výběr na stejném podlaží
denní místnost pracovníků	prac.	1,2	10	12				pro pracovníky služeb na přepážkách; je dislokován ve služební části na stejném podlaží
čajová kuchyňka personálu	místnost	4,0	1	4				ve služebním úseku při denní místnosti

úsek funkční celek místnost	jednotka	m ² na jedno tku	počet Puč jedn.	Pk+tv m ²	počet prac. míst	počet uživ. míst	Poznámky
WC muži, ženy, vozíčkáři, úklid				40			orientačně 75 Ž + 75 M
WC personálu				10			může být sloučeno s WC personálu služební části

1.2. Celkem hala služeb veřejnosti

616 120 11 150

1.3. Studovny a volný výběr

volný výběr knih	tisíc svazků	6,666	500	3 333			500 000 knihovních svazků, 150 svazků/m ² při osově vzdálenosti regálů 1,8 m, rozdělení do jednotlivých podlaží podle oborů nemusí být rovnoměrné; horizontální komunikace jsou součástí Puč volného výběru; na plochy volného výběru navazují studovny, počítačové učebny, odpočinkové prostory, kuřárny, prostory prodejních automatů občerstvení a výpůjční služby prezenční
volný výběr časopisů	titul	0,033	10 000	333			10 000 titulů, 30 časopisů/m ² ; rozptýleno po volném výběru knih
referenční a konzultační služby		6,0	40	240	40		6 m ² na pracovníka; rozptýlená pracoviště po studovnách a učebnách; pracovníci obsluhují prezenční výpůjční službu navazující na sklad knih; v rešeršním středisku jsou pro pracovníky k dispozici čtyři klidová pracoviště
rešeršní středisko	prac.	12,0	8	96	8		pracoviště 4 pracovníků rešeršního střediska, kteří obsluhují rešeršní služby v hale služeb; další 4 pracoviště pro klidovou práci pracovníků referenčních a konzultačních služeb; situovat v 1. NP v blízkosti haly služeb; lze rozdělit do dvou propojených místností
výpůjční služby prezenční	místnost	16,0	4	64			v každém podlaží volného výběru; počet podlaží je orientační pouze pro výpočet ploch; knihovnickými výtahy navazují na sklad knihovního fondu; službu prezenčních výpůjček ze skladu knihovního fondu a jejich vracení vykonávají střídavě pracovníci referenčních a konzultačních služeb; na toto pracoviště volně navazuje místo pro odkládání vypůjčených knih z volného výběru pro jejich zpětné založení; možnost zapůjčení notebooků navazují na volný výběr, rozdělení do jednotlivých podlaží nemusí být rovnoměrné; část ploch je součástí volného výběru s možností oddělení (tiché studovny), část ploch je od volného výběru oddělena (hovorové studovny, počítačové učebny); podlahové zásuvky pro připojení počítačů

studovny, pracovny a počítačové učebny:

úsek funkční celek místnost	jednotka	m ² na jedno tku	počet jedn.	Pu ² m ²	Pk+tv počet m ² prac. míst	počet uživ. míst	Poznámky
hromadné všeobecné tiché	místo	3,0	200	600		200	30 až 40% počítačů; dělit po 60 až 100 místech
hromadné oborové tiché	místo	3,0	980	2 940		980	30 až 40% počítačů; dělit po 60 až 100 místech
skupinové tiché	místo	3,0	160	480		160	30 až 40% počítačů; dělit po 20 až 40 místech
skupinové hovorové	místo	2,5	160	400		160	dělit po 6 až 10 místech; v každé studovně 1 počítač
skupinové počítačové	místo	4,0	320	1 280		320	100% počítačů; dělit po 20 až 40 místech
Individuální pracovny	místo	5,0	30	150		30	lze řešit jako uzavíratelné prosklené kóje
počítačové učebny	místo	3,0	150	450		150	100% počítačů; dělit po 15 až 30 místech
skupinové laborať virtuální reality	místnost	80,0	1	80			může být v podzemí, přístup z haly služeb
Mediatéka	místnost	40,0	1	40			v tom karely pro přehrávání nosičů (5 míst po 3 m2)
odpočinkový prostor čtenářů	místo	3,0	160	480			pro 8% čtenářů; v jednotlivých podlažích; navazuje na studovny, učebny, volný výběr knih a občerstvení; odděleno; klubové sezení
kuřárna	místo	3,0	40	120			pro 2% čtenářů v jednotlivých podlažích; navazuje na studovny, učebny, volný výběr knih a občerstvení; odděleno; klubové sezení
Občerstvení	pro- dejní auto- maty	3,0	40	120			rozděleno do jednotlivých podlaží; pouze automaty nápojové a baleného zboží; odděleno; navazuje na odpočinkový prostor čtenářů a na kuřárnu; přístup pouze v odpočinkového prostoru a z kuřárny; zákaz přenášení občerstvení mimo tyto prostory
samoobslužné kopírování	kopírka	8,0	16	128			rozděleno do jednotlivých podlaží, navazuje na volný výběr knih, studovny a učebny; může být rozmístěno po ploše volného výběru
horizontální komunikace	podla ží	250,0	4		1 000		rozděleno do jednotlivých podlaží; počet podlaží je pouze orientační
vertikální komunikace	podla ží	120,0	4		480		rozděleno do jednotlivých podlaží; počet podlaží je orientační pouze pro výpočet ploch; zvážit možnost užití tichých eskalátorů
denní místnost personálu	prac.	1,2	40	48			rozděleno do jednotlivých podlaží, navazuje na studovny;
čajová kuchyňka personálu	podla ží	4,0	4	16			rozděleno do jednotlivých podlaží, navazuje na denní místnosti; počet podlaží je orientační pouze pro stanovení ploch;
WC muži, ženy - personál	podla ží	10,0	4	40			rozděleno do jednotlivých podlaží; počet podlaží je orientační pouze pro stanovení ploch;
WC muži, ženy, vozíčkáři,	podla	98,0	4	392			rozděleno do jednotlivých podlaží ; počet podlaží je orientační pouze pro stanovení

úklid ží ploch; orientačně průměrně 250 M, 250 Ž na podlaží podle počtu podlaží
 Národní technická knihovna Stavební program 04/2000

úsek	jednotka	m ² na jedno tku	počet jedn.	Pk+tv m ²	počet prac. míst	počet uživ. míst	Poznámky
------	----------	-----------------------------	-------------	----------------------	------------------	------------------	----------

1.3. Celkem studovny a volný výběr 11 830 1 480 48 2 000

1. Celkem úsek služeb 13 724 2 470 65 2 590

2. Úsek fondů

2.1. Zpracování fondů

ved.odb.akvizice a zprac.fondů	prac.	24,0	1	24	1		přímá vazba na sklad knih a na podatelnu; jsou zde zahrnuty plochy komunikací, konzultačních místností, čajových kuchyněk personálu, příručních skladů a sociálního zařízení pro všechna předpokládaná podlaží služební části; počet podlaží je orientační pouze pro stanovení ploch; vertikální doprava knihovnickými výtahy, horizontální doprava malými knihovnickými vozíky
ved. odd. knihy a seriály	prac.	16,0	1	16	1		
knihy a seriály	prac.	8,0	7	56	7		
vedoucí oddělení časopisy	prac.	16,0	1	16	1		
časopisy	prac.	8,0	7	56	7		
ved. odd. spec. dokumenty	prac.	16,0	1	16	1		
speciální dokumenty	prac.	8,0	5	40	5		
historický fond	prac.	8,0	2	16	2		
ved. odd. správa katalogů	prac.	16,0	1	16	1		
správa katalogů	prac.	8,0	7	56	7		
generální a přírůstkové katalogy	místn.	140,0	1	140			
interní služby školám	prac.	12,0	4	48	4		
konzultační místnost	místn.	16,0	6	96			
příruční sklady	podlaží	16,0	6	96			

čajová kuchyňka personálu podlaží 4,0 6 24

v každém nadzemním podlaží služební části

Národní technická knihovna

Stavební program 04/2000

úsek funkční celek místnost	jednotka	m ² na jedno tku	počet jedn.	Pu ² m ²	Pk+tv m ²	počet prac. míst	počet uživ. míst	Poznámky
horizontální komunikace	podlaží	130,0	6		780			rozděleno do jednotlivých podlaží služební části
vertikální komunikace	podlaží	40,0	6		240			rozděleno do jednotlivých podlaží; osobonákladní výtah, osobní výtahy, knihovnické výtahy
WC muži, ženy, vozíčkáři, úklid	podlaží	24,0	6	144				rozděleno do jednotlivých podlaží služební části

2.1. Celkem zpracování fondů

860 1 020 37 0

2.2. Správa fondů

vedoucí správy fondů	prac.	16,0	1	16		1		pracoviště ve služební části, přímá návaznost na sklad knih
skladníci	prac.	6,0	6	36		7		pracoviště ve skladu knih navazuje na plochu manipulace

sklady fondů tisíc 3,333 600 2 000
 svazků

600 000 knihovních svazků, 300 svazků/m², osová vzdálenost oboustranných regálů do 1,5 m; nosnost stropů dimenzovat na budoucí postupnou instalaci kompaktních regálů na 100% zvýšení kapacity skladu; k tomu nyní jen projektová příprava a přívod elektrického proudu pro motorový posun kompaktních regálů; vazba na plochy manipulace; vazba na volný výběr knih prostřednictvím vyrovnávacího oboustranného nákladního výtahu (vstup oprávněného personálu kontrolován skladníkem, možnost hlasové komunikace; vstup čtenářů není dovolen) a služebního schodiště; baterie knihovnických výtahů (možno vyčlenit pro každé podlaží volného výběru samostatný výtah); vazba na doplňování volného výběru knih, na prezenční výpůjčky a jejich vracení v hale volného výběru; vazba na výpůjční služby absenční a vracení absenčních výpůjček v hale služeb a propojení baterií knihovnických výtahů (možno na každé podlaží skladu samostatný výtah; jednotlivá podlaží skladu jsou propojena se služební částí, vstup ze služební části do skladu jen pro oprávněné pracovníky je kontrolován skladníkem (možnost hlasové komunikace))

Národní technická knihovna

Stavební program 04/2000

úsek funkční celek místnost	jednotka	m ² na jedno tku	počet jedm.	Puč m ²	Pk+tv počet m ² prac. míst	počet uživ. míst	Poznámky
manipulace u služební části	podlaží	16,0	6	96			vazba na dokumentační a knihovnické zpracování fondů, vazba na revizi a přípravu vazby v ochraně fondů, vazba na automatické vracení výpůjček (může být vzdáleno, odvoz v dávkách), vazba na sklady fondů; vertikální propojení služebním schodištěm, osobním výtahem a knihovnickými výtahy uzavřeně jen pro potřebu skladů; počet podlaží je orientační pouze pro stanovení ploch;
manipulace u volného výběru	podlaží	16,0	6	96			vazba na volný výběr knih, vazba na sklady fondů; vertikální propojení služebním schodištěm, nákladním výtahem uzavřeně jen pro potřebu skladů až do manipulace v podzemí; propojeno bateriemi knihovnických výtahů s výpůjčními službami prezenčními na jednotlivých podlažích volného výběru a s výpůjčními službami absenčními v hale služeb; počet podlaží je orientační pouze pro stanovení ploch;

klimatizovaný sklad	místnost	200,0	1	200		v rámci skladu fondů, avšak s možným přístupem badatelů pod dozorem referenta
trezorová místnost - histor. fond			6	50		v klimatizovaném skladu
badatelna			6	24		u historického fondu; karely; dozor referenta
komunikace horizontální	podlaží	40,0	6	240		včetně 1. PP; komunikace uvnitř skladu jsou součástí Puč
komunikace vertikální	podlaží	60,0	6	360		včetně 1. PP; vyrovnávací nákladní výtah mezi skladem knih a volným výběrem, knihovnické výtahy pro spojení mezi jednotlivými patry buďto uprostřed dispozice nebo na obou jejích koncích; služební schodiště
WC personálu skladu	podlaží	4,0	6	24		včetně 1. PP

2.2. Celkem správa fondů **2 542 600 8 0**

2.3. Ochrana fondů

vedoucí oddělení revize	prac.	16,0	1	16	1	plochy komunikací, konzultačních místností, čajových kuchyněk personálu, příručních skladů a sociálního zařízení personálu jsou zahrnuty v části 2.1. pro všechna předpokládaná podlaží služební části
revize	prac.	12,0	3	36	3	

Národní technická knihovna

Stavební program 04/2000

úsek funkční celek místnost	jednotka	m ² na jedno tku	počet Puč jedn.	Pk+tv m ²	počet prac. míst	počet uživ. míst	poznámky
ochranné kopírování	prac.	12,0	1	12	1		kopírování se provádí v reprografickém středisku
vedoucí přípravy vazby	prac.	12,0	1	12	1		
příprava vazby	prac.	8,0	6	48	6		návaznost na manipulaci skladu knih, návaznost na výpravnu
historický fond	prac.	12,0	1	12	1		pracovní návaznost na klimatizovaný sklad

2.3. Celkem ochrana fondů **136 0 13 0**

2. Celkem úsek fondů **3 538 1 620 58 0**

3. Úsek ostatních činností

3.1. Document delivery

ved. odd. meziknih. služeb	prac.	16,0	1	16	1	technický termín = dodávání dokumentů uživatelům; plochy komunikací, konzultačních místností, čajových kuchyněk, příručních skladů a sociálního zařízení personálu jsou zahrnuty v části 2.1. pro všechna předpokládaná podlaží služební části	
meziknihovní služby	prac.	8,0	11	88	11		
reprografické středisko	prac.	24,0	3	72	3		
sklad repro materiálu	místn.	24,0	1	24			navazuje na halu služeb (1 místo u pultu), reprografii, akvizici a podatelnu navazuje na přepážku služeb v hale služeb, meziknihovní služby, akvizici a vydavatelství; zdvojená podlaha pro volné rozvody strukturované kabeláže navazuje na rampu (dodávky repromateriálu)
3.1. Celkem document delivery				200	0	15	0

3.2. Informační technologie

ved. koncepce a metodiky	prac.	16,0	1	16	1	plochy komunikací, konzultačních místností, čajových kuchyněk personálu, příručních skladů a sociálního zařízení personálu jsou zahrnuty v části 2.1. pro všechna předpokládaná podlaží služební části
koncepce a metodika		8,0	3	24	3	
ved. laboratoře informač. a síťových technologií	prac.	16,0	1	16	1	zdvojená podlaha pro volné rozvody strukturované kabeláže

Národní technická knihovna

Stavební program 04/2000

úsek funkční celek místnost	jednotka	m ² na jedno tku	počet Puč jedn.	m ²	Pk+tv počet m ² prac. míst	počet uživ. míst	Poznámky
laboratoř informačních a síťových technologií	prac.	8,0	4	32	4		zdvojená podlaha pro volné rozvody strukturované kabeláže
vedoucí odd. řízení a správy programových systémů	prac.	16,0	2	32	2		
řízení a správa program. systémů	prac.	8,0	10	80	10		
vedoucí oddělení řízení a správy sítě	prac.	16,0	2	32	2		
řízení a správa sítě	prac.	8,0	18	144	18		

servery				40					zdvojená podlaha pro volné rozvody strukturované kabeláže
sklad výpočetní techniky		16,0	2	32					
elektronická dílna		16,0	1	16					

3.2. Celkem informační technologie **464** **0** **41** **0**

3.3. Národní a mezinárodní spolupráce

plochy komunikací, konzultačních místností, čajových kuchyněk personálu, příručních skladů a sociálního zařízení personálu jsou zahrnuty v části 2.1. pro všechna předpokládaná podlaží služební části

národní registry	prac.	8,0	2	16		2		
technická bibliografie	prac.	8,0	2	16		2		
ved. národního střediska ISSN	prac.	16,0	1	16		1		
národní středisko ISSN	prac.	8,0	2	16		2		
ved. střediska SIGLE, ISRN	prac.	16,0	1	16		1		
středisko SIGLE, ISRN	prac.	8,0	2	16		2		

3.3. Celkem národní a mezinár. spolupráce **96** **0** **10** **0**

Národní technická knihovna

Stavební program 04/2000

Úsek	jednotka	m ² na jedno tku	počet jedn.	Puč m ²	Pk+tv m ²	počet prac. míst	počet uživ. míst	Poznámky
------	----------	-----------------------------	-------------	--------------------	----------------------	------------------	------------------	----------

3.4. Vzdělávání

plochy komunikací, konzultačních místností, čajových kuchyněk personálu, příručních skladů a sociálního zařízení personálu jsou zahrnuty v části 2.1. pro všechna předpokládaná podlaží služební části management učeben a přednáškového sálu

školicí středisko		12,0	3	36		3		
-------------------	--	------	---	----	--	---	--	--

3.4. Celkem vzdělávání **36** **0** **3** **0**

3. Celkem úsek ostatních služeb **796** **0** **69** **0**

4. Úsek řízení a provozu

4.1. Řízení Národní technické knihovny

ředitel	prac.	36,0	1	36	1
zasedací místnost	místn.	36,0	1	36	
statutární náměstek	prac.	24,0	1	24	1
společný sekretariát	prac.	24,0	1	24	1
čajová kuchyňka				8	
asistent ředitele	prac.	16,0	1	16	1
Personalista	prac.	12,0	1	12	1
public relations	prac.	12,0	2	24	2
archivář	prac.	8,0	1	8	
archiv	místn.	16,0	4	64	
PO, BOZP	prac.	12,0	1	12	1
Příruční sklad				16	

plochy komunikací, konzultačních místností, čajových kuchyněk personálu, příručních skladů a sociálního zařízení personálu jsou zahrnuty v části 2.1. pro všechna předpokládaná podlaží služební části

pouze plocha pracoviště, výkon činnosti je kumulován

4.1. Celkem řízení NTK

280 0 8 0

Národní technická knihovna

Stavební program 04/2000

Úsek	jednotka	m ² na jedno tku	počet Puč jedn.	Pk+tv počet m ² prac. míst	Počet uživ. Míst	Poznámky
funkční celek						
místnost						

4.2. Ekonomika a hospodářská správa

ekonomický náměstek		24,0	1	24	1
rozpočet, PaM		12,0	1	12	1
vedoucí účtáren		16,0	1	16	1
účetárny		8,0	4	32	4

plochy komunikací, konzultačních místností, čajových kuchyněk personálu, příručních skladů a sociálního zařízení personálu jsou zahrnuty v části 2.1. pro všechna předpokládaná podlaží služební části

pokladna		16,0	1	16	1	
vedoucí podatelny	prac.	16,0	1	16	1	
sklad a manipulace	místn.	32,0	1	32		navazuje přímo na podatelnu a rampu
podatelny						
vedoucí hospodářské správy	prac	16,0	1	16	1	
podatelna	prac.	16,0	3	48	3	přímý vstup z ulice, společná rampa s výpravnou, vydavatelstvím a reprografií; navazuje na služby a na knihovnické a dokumentační zpracování fondů; v případě rozdílných podlaží knihovnické výtahy; navazuje na sklady reprografie a vydavatelství
výpravna	místn.	32,0	1	32		pro přípravu vazby a expedici depozit; přímý vstup z ulice, společná rampa; vazba na podatelnu a přípravu vazby a revizi v úseku ochrany fondů; v případě umístění v rozdílných podlažích knihovnické výtahy
MTZ	prac	8,0	2	16	2	
evidence majetku	prac	8,0	1	8	1	
denní místnost údržby	prac	4,0	5	20	5	denní místnost údržbářů (elektrikář, instalatér, zámečnick, 2 x univerzál); pracoviště v dílnách v části 4.3.; umístění dílen a jejich vybavení v souladu s příslušnými standardy; vazba na technické vybavení v podzemí; minimalizovat hlučnost (jen elektrické ruční nářadí, nikoliv stroje), maximální vzdálenost od volného výběru, studoven a učeben
investice		12,0	1	12	1	
energetik		12,0	1	12	1	

Národní technická knihovna

Stavební program 04/2000

Úsek	jednotka	m ² na	počet	Puč m ²	Pk+tv	počet	Počet	Poznámky
funkční celek		jedno	jedn.		m ²	prac.	uživ.	
místnost		tku				míst	Míst	

4.2. Celkem ekonomika a hospodářská správa**312 0 23 0****4.3. Technické a obslužné provozy**

personální vrátnice se zázemím	30,0	1	30	30	1	
společné šatny personálu Ž			100			50 Ž
společné šatny personálu M			20			10 M

šatny cizího personálu Ž				40		20 Ž; členit na 4 místnosti pro 5 osob
šatny cizího personálu M				40		20 M; členit na 4 místnosti pro 5 osob
veřejné parkoviště	auto	14,4	400	5 760		počet stání je orientační; automatická závora, vjezd pouze na oprávnění, podzemní podlaží zaujímají celou zastavěnou plochu objektu
parkoviště personálu	auto	14,4	54	778		automatická závora, vjezd pouze na oprávnění
dozorna parkoviště	místn.	12,0	1	12		
komunikace parkoviště	auto	7,2	454	3 269		
trafostanice, rozvodna	ploch a			48		
výměňíková stanice	ploch a			96		
strojovny výtahů	ploch a			48		
strojovny vzduchotechniky	ploch a			96		
manipulace a rampa u výtahu	místn.	48,0	1	48		
příjem objemných dodávek	místn.	48,0	1	48		
vjezd nákladních vozidel	ploch a			144		
kontejnery tříděného odpadu	místn.	48,0	1	48		
garáž úklidových strojů	místn.	24,0	1	24		
garáž manipulačních vozíků	místn.	24,0	1	24		
ostatní technické plochy	místn.	48,0	4	192		
náhradní zdroj (UPS)	místn.	24,0	1	24		akumulátory pro výpočetní techniku a pro nouzové osvětlení
sklad a nabíjení akumulátorů	místn.	24,0	1	24		
sklad výpočetní techniky	místn.	48,0	1	48		
sklad obalů výpočetní techniky	místn.	48,0	1	48		trvale skladované obaly v záruční době počítačů

Národní technická knihovna

Stavební program 04/2000

Úsek	jednotka	m ² na jedno tku	počet jedn.	Puč m ²	Pk+tv počet m ² prac. míst	Počet uživ. Míst	Poznámky
sklad požární ochrany	místn.	24,0	1	24			
sklad nábytku	místn.	48,0	3	144			
sklad provozních prostředků	místn.	16,0	3	48			

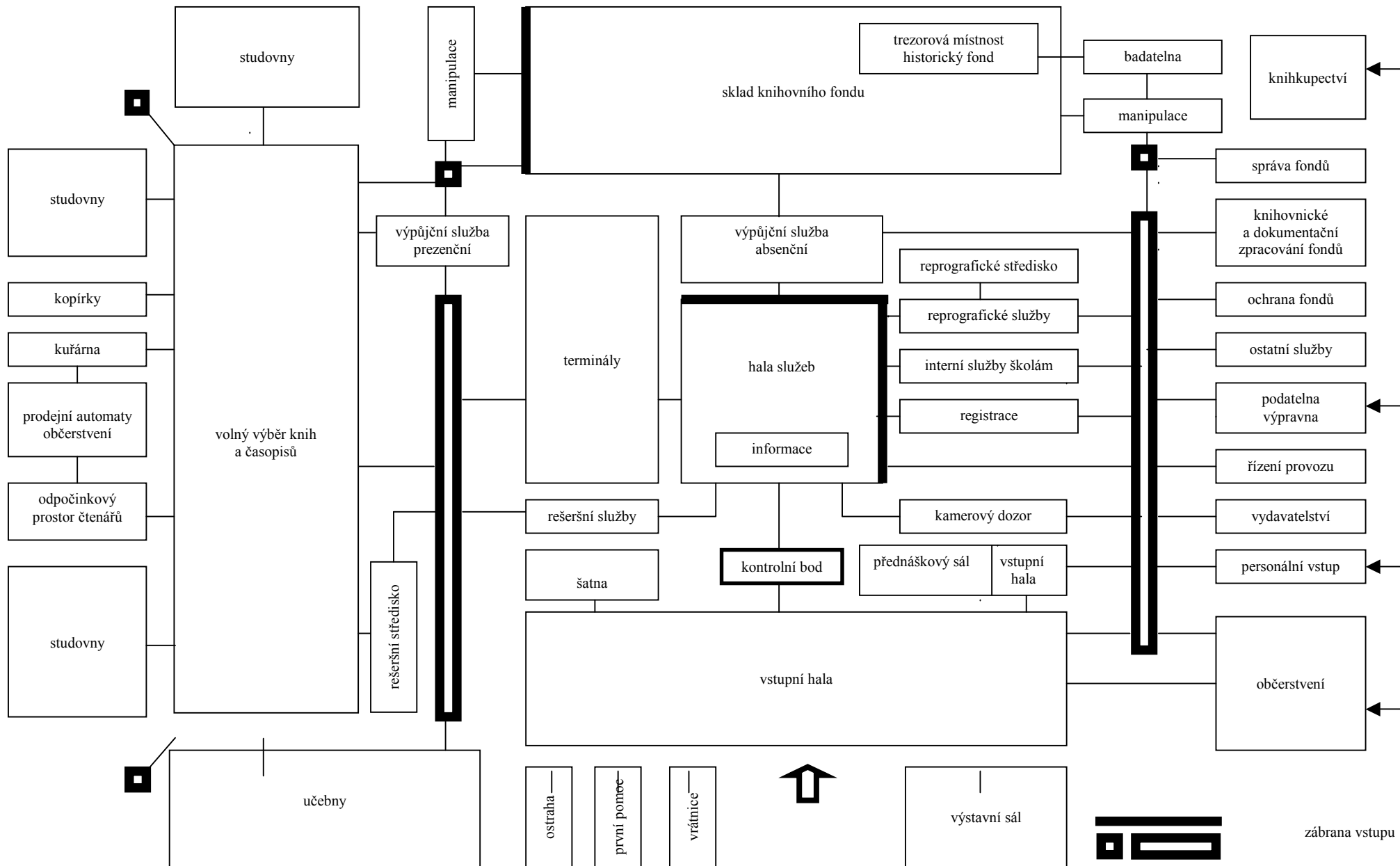
Souhrnné orientační údaje:

Celkem plocha užitková Pu	35 232 m ²
Celkem zastavěná plocha všech podlaží Zpp	38 755 m ²
Orientační srovnávací výška pro výpočet OP	4,0 m
Obestavěný prostor OP	155 022 m ³
Ukazatel Q1 = Puč na čtenářské místo celkem	10,35 m ²
Ukazatel Q2 = Puč na čtenářské místo v úseku služeb	5,30 m ²
Ukazatel Q3 = Puč na čtenářské místo ve studovnách a volném výběru	5,92 m ²
Ukazatel R = Pu/Puč	1,31
Ukazatel S = OP na čtenáře	59,85 m ³

Poznámky:

1. Souhrnné orientační údaje lze projektovým řešením překročit max. o 5%.
2. Počet pracovních míst není totožný s počtem pracovníků knihovny.
3. Q = standard užitné kvality
4. R = standard užitkových ploch
5. S = standard obestavěného prostoru
6. OP = obestavěný prostor
7. Pu = plocha užitková = Puč + Pk+tv
8. Puč = plocha užitková čistá
9. Pk+tv = plocha komunikací a technického vybavení
10. Zpp = zastavěná plocha všech podlaží

D. Provozní schéma

E. Schéma toku materiálů, knihovního fondu a ostatních dokumentů

Studovny a volný výběr

